

Vikaa Wikipediassa?
- Opiskelijoiden käsitykset Wikipedian laadusta

Maiju Ihalainen

Tampereen yliopisto
Informaatiotutkimuksen ja
interaktiivisen median laitos
Pro Gradu -tutkielma
Joulukuu 2013

TAMPEREEN YLIOPISTO

Informaatiotutkimuksen ja interaktiivisen median laitos

IHALAINEN, MAIJU: Vikaa Wikipediassa? - Opiskelijoiden käsitykset Wikipedian laadusta

Pro Gradu -tutkielma, 44s., 4 liites.

Informaatiotutkimus ja interaktiivinen media

Joulukuu 2013

Wikipedia on vapaasti muokattavissa oleva verkkotietosanakirja, jonka tietosisällön luotettavuuteen suhtaudutaan usein epäilyksellä. Wikipedian käyttäjiä sekä Wikipediaan liittyviä käsityksiä on kuitenkin tutkittu melko vähän. Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää Wikipediaan liittyviä käsityksiä sekä niiden yhteyttä Wikipedian käyttöön. Tutkimuskysymyksiä on kolme: Millaisia käsityksiä opiskelijoilla on Wikipedian laadusta? Miten käyttökokemukset vaikuttavat käsityksiin? Millainen yhteys käsityksillä on siihen, mihin tarkoituksiin Wikipediaa käytetään?

Tiedon laadun määriteltiin koostuvan seuraavista ulottuvuuksista: tarkkuus, ajantasaisuus, kattavuus, tiiviys, saatavuus, objektiivisuus, relevanssi, selkeys sekä uskottavuus. Näiden ulottuvuuksien pohjalta suunniteltiin verkkokyselylomake, jolla aineisto kerättiin keväällä 2013. Kyselyyn vastasi 67 opiskelijaa Tampereen yliopiston informaatiotieteiden yksiköstä. Vastaajat tavoitettiin informaatiotutkimuksen ja interaktiivisen median opiskelijoiden ainejärjestön postituslistan kautta, ja vastausprosentti oli noin 25%. Aineistoa analysoitiin tilastollisin menetelmin.

Tuloksista käy ilmi, että opiskelijoiden käsitykset Wikipedian laadusta lähentelevät melko hyvää. Saatavuuteen liittyvät käsitykset ovat muita selvästi parempia, mikä kertoo siitä, että opiskelijat kokevat mahdollisuutensa löytää Wikipediasta etsimäänsä aiheeseen liittyviä artikkeleita melko hyväksi. Opiskelijoiden kokemusten mukaan Wikipedia on usein paikkansapitävä sekä ajantasainen ja sisältää usein käyttökelpoista tietoa. Laadun ulottuvuuksiin liittyvien kokemusten ei todettu vaikuttavan merkitsevästi käsityksiin Wikipedian laadusta.

Lineaarisella regressioanalyysillä saatiin selville, että laadun ulottuvuuksiin liittyvistä käsityksistä vain saatavuudella oli merkitsevä yhteys sekä harrastuksiin ja kiinnostuksenkohteisiin liittyvään käyttöön että ajanvietekäyttöön. Saatavuutta mitattiin lomakkeessa kysymällä miten usein Wikipediasta löytyy hyödyllisiä artikkeleita. Opiskelijoiden käsitykset tiedon hyvästä löytyvyydestä johtivat siis suurempaan käyttötiheyteen näissä tarkoituksissa.

Käyttöön opiskelun ja työn yhteydessä oli tilastollisesti merkitsevästi yhteydessä vain uskottavuuteen liittyvät käsitykset. Tulos on erikoinen, sillä uskottavuuden yhteys käyttöön oli negatiivinen. Uskottavuutta mitattiin kyselylomakkeessa kysymällä, miten usein Wikipedia sisältää riittävästi lähdeviitteitä. Tämä viittaa siihen, että mitä enemmän opiskelijoiden käsitysten mukaan Wikipediasta löytyy lähdeviitteitä, sitä vähemmän sitä käytetään opiskelun ja työn yhteydessä.

Asiasanat: Wikipedia, tietosanakirjat, tiedon laatu, käsitykset, kokemukset, opiskelijat, kyselytutkimus, verkkokysely

SISÄLTÖ

1. Johdanto.....	4
2. Tutkimuksia Wikipediasta.....	6
2.1 Wikipedian sisältö.....	6
2.1.1 Yhteenvedoa ja pohdintaa sisältötutkimuksista.....	9
2.2 Wikipedian käyttäjät.....	11
2.2.1 Luyt, B., Zainal, C.Z.B.C., Mayo, O.V.P. & Yun, T.S. (2008) - Young people's perceptions and usage of Wikipedia.....	11
2.2.2 Head, A.J, & Eisenberg, M.B. (2010) - How today's college students use Wikipedia for course-related research.	13
2.2.3 Lim, S. (2009) - How and why do college students use Wikipedia?.....	14
2.2.4 Yhteenvedoa ja pohdintaa käyttäjätutkimuksista.....	15
3. Tiedon laadun määritelmä.....	17
4. Tutkimus.....	22
4.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymykset.....	22
4.2 Tutkimusmenetelmä ja aineisto.....	23
4.3 Analyysimenetelmät.....	26
5. Aineiston analyysi.....	27
5.1 Vastaajien taustatiedot.....	27
5.2 Wikipediaan liittyvät käsitykset.....	29
5.3 Wikipediaan liittyvät kokemukset.....	31
5.4 Kokemusten vaikutus käsityksiin.....	34
5.5 Käsitysten yhteys käyttötarkoituksiin.....	36
6. Johtopäätökset.....	40
7. Lähteet.....	43
8. Liitteet.....	45
LIITE 1 Kyselylomake.....	45

1. JOHDANTO

Wikipedia on yksinomaan verkossa toimiva tietosanakirja, jonka ominaispiirteenä on kaikkien käyttäjien mahdollisuus osallistua artikkelien kirjoittamiseen ja muokkaamiseen. Kuka tahansa, missä päin maailmaa tahansa, voi osallistua sen kehittämiseen anonyymisti ja myös ilman rekisteröitymistä. Ainoana vaatimuksena on tietokone sekä internet-yhteys. Avoimuus on mahdollistanut Wikipedian kasvamisen miljoonien artikkelien laajuiseksi - kesäkuussa 2013 Wikipedia sisälsi yli 30 miljoonaa artikkelia 286 eri kielellä. Kieliversioista suurin, englanninkielinen Wikipedia, sisälsi yksin yli neljä miljoonaa artikkelia. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Wikipedia> - käytetty 30.6.2013) Tämän tutkielman kirjoittamishetkellä Wikipedia on maailman seitsemänneksi vierailuin verkkosivusto (<http://www.alex.com/siteinfo/wikipedia.org> - käytetty 30.6.2013).

Wikipedia-artikkelien muokkaaminen on helppoa ja nopeaa. Siihen ei tarvita erityistaitoja, eikä osallistujilta vaadita asiantuntijuutta muokattavan artikkelin aiheeseen liittyen. Artikkeleita ei myöskään vertaisarvioida, joten käyttäjät ovat itse vastuussa siitä millainen tietosanakirja heillä on käytössään. Mahdollisuus muokata artikkeleita anonyymisti asettaa asiantuntijat, harrastajat sekä aihetta täysin tuntemattomat henkilöt samalle tasolle, mikä on herättänyt huolta Wikipedian laadusta tiedonlähteenä. Koska asiantuntijat ovat vain pieni osa Wikipedian laajasta käyttäjäkunnasta, ja koska käyttäjät itse vastaavat artikkelien laadunvalvonnasta, on Wikipedian epäilty sisältävän enemmän paikkansa pitämätöntä tietoa kuin perinteiset, vertaisarvioidut tietosanakirjat. Kaikille vapaa muokkausmahdollisuus herättää myös epäilyksiä vandalismista - virheellisten tietojen tahallisesta lisäämisestä artikkeleihin muiden harhaanjohtamiseksi, häiritsemiseksi tai jopa mustamaalaamiseksi.

Wikipediaa on tutkittu paljon erityisesti artikkelien tietojen paikkansapitävyyden kannalta. Tutkimuksissa, joissa asiantuntijat arvioivat Wikipedia-artikkelien sisältöä, on huomattu niiden olevan laadultaan vaihtelevia. Silloinkin, kun artikkeleista ei löydetty varsinaisia virheitä, tekstin laadun todettiin vaihtelevan rajusti artikkelista toiseen (Magnus, 2006; Bragues, 2009). Wikipediaa on myös tutkittu vertailemalla sitä muihin

tietosanakirjoihin, jolloin on huomattu, että virheitä löytyy sekä vertaisarvioituista tietosanakirjoista että Wikipediasta. Tulokset kallistuvat aavistuksen vertailussa käytettyjen tietosanakirjojen hyväksi, mutta erot eivät ole suuria (Giles, 2005; Holman Rector, 2007; Rosenzweig, 2006).

Wikipedia ei siis tarkkuudeltaan ole tietosanakirjojen huippua, mutta muilla ominaisuuksillaan se kilpailee vahvasti vertaistensa kanssa. Artikkelien ja kieliversioiden määrä, tavoitettavuus sekä avoin ja helppo käytettävyys lienevät suurimpia syitä siihen, miksi sitä usein käytetään mieluummin kuin muita, painettuja tai sähköisiä, tietosanakirjoja. Suuri suosio yhdistettynä muihin tiedonlähteisiin heikompaan paikkansapitävyyteen on herättänyt pelkoja Wikipedian käytöstä ensisijaisena ja ainoana tiedonlähteenä paitsi arkielämän, myös ammatillisen tiedon hankinnassa. Wikipedian käyttäjiä ja käyttöä on kuitenkin tutkittu paljon vähemmän kuin sen sisältöä, joten vielä ei ole tarkkaa kuvaa siitä, miten Wikipediaa todella käytetään ja mitä siitä ajatellaan. Jo tehdyissä tutkimuksissa on silti huomattu, että esimerkiksi opiskelijat käyttävät Wikipediaa opintojensa yhteydessä kielloista huolimatta, mutta osaavat suhtautua siihen kriittisesti, eivätkä pidä sitä ainoana tiedonlähteenään (Luyt ym., 2008; Head & Eisenberg, 2010).

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää millaisia käsityksiä käyttäjillä todella on Wikipediaan laatuun liittyen. Lisäksi tarkastellaan, miten aiemmat käyttökokemukset vaikuttavat siihen, miten positiivisia tai negatiivisia käsitykset ovat. Tuloksista selviää myös millainen yhteys käsityksillä on siihen, miten paljon ja mihin tarkoituksiin Wikipediaa käytetään. Tutkimustulokset kertovat siitä, miten tiedon laadun eri ulottuvuudet vaikuttavat käyttäjien käsityksiin tiedonlähteestä. Tuloksia voidaan käyttää apuna Wikipedian sekä muiden tiedonlähteiden suunnittelussa sekä palveluiden parantamisessa. Tutkimus toteutettiin verkkokyselynä keväällä 2013. Kohderyhmänä toimi joukko Tampereen yliopiston informaatiotieteiden yksikön opiskelijoita, jotka tavoitettiin informaatiotutkimuksen ja interaktiivisen median opiskelijoiden ainejärjestön sähköpostilistan kautta.

Seuraavassa luvussa tarkastellaan lähemmin tärkeimpiä Wikipedian sisältöä sekä käyttäjiä käsitteleviä tutkimuksia. Kolmannessa luvussa pohditaan, mistä ulottuvuuksista tiedon laatu koostuu ja mitä se merkitsee tämän tutkimuksen kannalta. Neljännessä luvussa esitellään tarkemmin tutkimusta ja sen tekovaiheita, ja viidennessä luvussa perehdytään tutkimustuloksiin.

2. TUTKIMUKSIA WIKIPEDIASTA

2.1 Wikipedian sisältö

Tunnetuin Wikipedian sisältöä käsittelevä tutkimus lienee Nature-lehden vuonna 2005 toteuttama tutkimus, jossa selvitettiin Wikipedia-artikkelien tarkkuutta. Naturen tutkimuksessa (Giles, 2005) 42 asiantuntijaa arvioi luonnontieteiden piiriin sijoittuvia artikkeleita sekä Wikipediasta että Encyclopaedia Britannicasta. Kukin asiantuntija sai tutkittavakseen samaa aihetta käsittelevän artikkeliparin, eikä heille kerrottu kummasta tietosanakirjasta kumpikin artikkeli oli. Heidän tehtävänään oli etsiä artikkeleista virheellisiä ja epätarkkoja tietoja.

Molempien tietosanakirjojen artikkeleista löydettiin neljä huomattavaa virhettä, jollaisiksi määriteltiin esimerkiksi tärkeiden käsitteiden väärinymmärryksiä. Lisäksi kummastakin löydettiin asiavirheitä, harhaanjohtavia väitteitä sekä pois jätettyjä tietoja - 162 kappaletta Wikipediasta ja 123 Britannicasta. Keskimäärin Wikipedian luonnontieteelliset artikkelit sisälsivät neljä virhettä tai epätarkkuutta, kun taas Britannican artikkelit sisälsivät kolme. Tulokset kallistuvat siis Encyclopaedia Britannican hyväksi, mutta eivät huomattavissa määrin. (Giles, 2005.)

Naturen tutkimus herätti vastustusta Encyclopaedia Britannicassa, jonka mukaan tutkimus oli huonosti toteutettu ja sen tuloksia vääristeltiin tahallaan (Encyclopaedia

Britannica Inc., 2006). Britannican mukaan tutkimuksessa käytettiin tekstiä, joka ei kuulunut lainkaan Encyclopaedia Britannicaan sekä laskettiin virheiksi asioita, jotka eivät sellaisia olleet. Nature puolustautui julkaisemalla yksityiskohtaisen vastauksen Britannican väitteisiin, ja totesi tutkimuksensa päteväksi (Nature, 2006).

Magnus (2006) huomasi Naturen tutkimustuloksia tarkastellessaan, että tutkittujen Wikipedia-artikkelien joukossa oli enemmän sellaisia, joista ei löytynyt yhtäkään virhettä, mutta toisaalta kaksi artikkelia sisäsi enemmän virheitä kuin yksikään Encyclopaedia Britannican artikkeleista. Wikipedia-artikkelit ovat siis tarkkuudeltaan vaihtelevia, mikä ei ole yllättävää, kun muistetaan että sisältö on käyttäjien itsensä luomaa (Magnus, 2006). Toisten artikkelien kirjoittamiseen osallistuu enemmän ihmisiä, ja suurempi tekijämäärä auttaa huomaamaan sekä korjaamaan virheet nopeasti. Jotkut artikkelit kuitenkin jäävät vähemmälle huomiolle, ja niiden sisältämät virheet saattavat säilyä Wikipediassa pitkiäkin aikoja. Kaikki artikkelit eivät siis saa samanveroisesti huomiota, kuten perinteisten tietosanakirjojen tapauksessa, jolloin artikkelien laatu myös muilta osin kuin tarkkuuden puolesta saattaa vaihdella rajusti.

Koska Nature-lehden tutkimuksessa tarkasteltiin vain luonnontieteellisiä artikkeleita, Magnus halusi tutkia pätevätkö tulokset myös muiden aihepiirien artikkeleihin. Hän antoi asiantuntijoiden arvioitavaksi kolme filosofian aihepiiriin liittyvää artikkeliparia, joista toinen oli Wikipediasta ja toinen Encyclopaedia Britannicasta. Tuloksista kävi ilmi, että Britannican artikkeleissa oli vähemmän huomattavia virheitä, mutta enemmän pieniä virheitä ja kummallisuuksia. Kummallisuuksiksi (infelicity) Magnus määritteli sellaiset väittämät, joissa esitettiin erikoisia ja poikkeavia näkökulmia johonkin asiaan, mutta jotka eivät varsinaisesti ole virheellisiä. Asiantuntijoiden mielipiteet Wikipedia-artikkeleista olivat vaihtelevia. Yhtä kuvailtiin omituiseksi, joskin virheettömäksi, ja toista kuvailtiin juuri sellaiseksi kuin tietosanakirjan artikkelin kuuluu parhaimmillaan olla. (Magnus, 2006.) Artikkelien luotettavuus todettiin siis vaihtelevaksi myös tässä tutkimuksessa.

Myös Bragues (2009) tutki filosofian aihepiiriin kuuluvia artikkeleita. Tutkimuksessa verrattiin seitsemän tunnetun filosofin elämästä ja ajatuksista kirjoitettuja Wikipedia-

artikkeleita neljään eri filosofian alan tietokirjaan. Kirjallisuuden perusteella Bragues määritteli kuhunkin filosofiaan liittyvät tärkeimmät aiheet ja tarkasteli sitten, miten hyvin niitä oli käsitelty Wikipedia-artikkeleissa. Tuloksista kävi ilmi, että Wikipedia-artikkelit käsittelivät tärkeistä aiheista keskimäärin noin puolet. Elämäkerralliset asiat oli artikkeleissa selvitetty parhaiten, kun taas filosofien ajatuksiin liittyvät asiat oli käsitelty puutteellisesti. Tutkimuksen tavoitteena oli kartoittaa erityisesti artikkelien kattavuutta, mutta Bragues huomauttaa myös, ettei artikkeleita tutkiessaan löytänyt varsinaisesti virheellistä tietoa. Ainakin filosofian artikkelien tapauksessa Wikipedian puutteet liittyvät siis ennemminkin aiheiden ylimalkaiseen käsittelyyn kuin tietojen virheellisyyteen. (Bragues, 2009.)

Holman Rector (2007) vertaili yhdeksää historian aihepiiriin liittyvää artikkelia neljästä eri teoksesta - Wikipediasta, Encyclopaedia Britannican painetusta ja sähköisestä versiosta, sekä kahdesta alan tietokirjasta. Faktojen tarkkuuden lisäksi tutkimuksessa vertailtiin artikkelien pituutta sekä kuvien, linkkien ja lähdeviitteiden määrää. Wikipedian faktoista 80% todettiin paikkansapitäviksi, ja tällä arvolla se jäi jonkin verran muiden vertailussa käytettyjen teosten jälkeen. Parhaimman tarkkuusarvon (96%) sai Encyclopaedia Britannica. Useista Wikipedia-artikkeleista löytyi myös lainauksia, joiden alkuperää ei ollut merkitty, sekä suoraan muista lähteistä kopioitua tekstiä. Lisäksi huomattiin, että vaikka lyhyet artikkelit oli kirjoitettu hyvin ja sujuvasti, pidemmät artikkelit vaikuttivat hajanaisilta. Tulosten perusteella Wikipedia ei siis tarkkuudeltaan, kattavuudeltaan ja luotettavuudeltaan yllä aivan muiden vertailussa käytettyjen teosten tasolle. (Holman Rector, 2007.)

Historioitsija Roy Rosenzweig (2006) vertaili keskenään 25 elämäkerta-artikkelia Wikipediasta, Microsoft Encartasta sekä American National Biography Onlinesta (ANBO), joka on historiantutkijoiden arvostama tiedonlähde. Tutkimuksessa havaittiin, että kattavuuden osalta Wikipedia pärjää paremmin kuin Encarta, mutta jää kuitenkin ANBOn jälkeen. ANBOn artikkelit olivat keskimäärin neljä kertaa pidempiä kuin Wikipedian, mutta Encartan artikkelit olivat pituudeltaan vain neljänneksen Wikipedia-artikkeleista. Sisällön tarkkuuden puolesta Wikipedia pärjasi hyvin. 25:stä tutkitusta

artikkelista löytyi vain neljä selkeää virhettä, joista useimmat olivat lähes merkityksettömiä. (Rosenzweig, 2006.)

Vaikka Wikipedian artikkeleista löytyi vain vähän varsinaisia virheitä, Rosenzweig huomasi artikkelien kirjoituksen laadun olevan puutteellista. Historiantutkimuksen alalla useimmat julkaisut ovat yhden henkilön kirjoittamia, kun taas Wikipedia-artikkelit ovat useiden tekijöiden yhteistyön tuloksia, mikä näkyi artikkelien sisällä vaihtelevana kirjoitustyylinä. Ongelmallisena Rosenzweig koki myös Wikipedian pyrkimyksen käsitellä kaikkia aiheita objektiivisesti, vaikka historiantutkijat ovat sitä mieltä, ettei objektiivista historiaa ole olemassakaan. Rosenzweig suhtautui kuitenkin Wikipediaan melko positiivisesti. Hänen mukaansa Wikipedian vahvuutena on erityisesti sen tavoitettavuus ja maksuttomuus. Tiedon lähteille pääsee nopeasti vaikkapa hakukonetta käyttäen, kun taas useimmat akateemiset julkaisut ovat saatavilla vain kirjastoissa tai maksullisten verkkopalveluiden kautta. (Rosenzweig, 2006.)

2.1.1 Yhteenvetoa ja pohdintaa sisältötutkimuksista

Wikipediaa on tutkittu moneen otteeseen erityisesti tietosisällön paikkansapitävyyden osalta. Joissain tutkimuksissa (Giles, 2005; Holman Rector, 2007) Wikipedian tarkkuus on todettu vertailussa käytettyjä muita teoksia jonkin verran huonommaksi. Huomattavaa on kuitenkin, ettei kaikissa tutkimuksissa päädytty samaan tulokseen. Bragues (2009) ei omassa tutkimuksessaan löytänyt Wikipedia-artikkeleista varsinaisia virheitä, vaikka totesikin artikkeleista puuttuvan aiheeseen liittyviä olennaisia tietoja. Magnus (2006) totesi vertailussa käytetystä Encyclopaedia Britannicasta löytyvän vähemmän huomattavia virheitä kuin Wikipediasta, mutta enemmän pienempiä virheitä sekä kummallisuuksia. Rosenzweig (2006) totesi Wikipedian tarkkuudeltaan melko hyväksi löydettyään 25 artikkelista vain neljä selkeää virhettä.

Tarkkuutta kartoittavia tutkimuksia tarkasteltaessa on muistettava, ettei mikään tietosanakirja tai tietokirja voi olla täysin virheetön. Useissa tutkimuksissa virheitä löydettiin paitsi Wikipediasta, myös vertailussa käytetyistä teoksista (Giles, 2005; Magnus, 2006; Holman Rector, 2007; Rosenzweig, 2006). Wikipedian etuna painettuihin tietosanakirjoihin on sen sähköinen muoto ja kaikille vapaa muokattavuus sekä suuri käyttäjäkunta. Näiden kolmen ansiosta virheet voidaan paitsi havaita, myös korjata paljon nopeammin kuin painettujen teosten tapauksessa. Tutkimustuloksiin pitäisi siis suhtautua viitteellisinä, sillä ne kertovat Wikipedian tarkkuudesta vain tutkimuksen tekohehkellä. Koska Wikipediaa muokataan ja kehitetään jatkuvasti, artikkelien vanhoja versioita käsittelevät tutkimukset eivät välttämättä kerro enää siitä, millaisia Wikipedia-artikkelit ovat juuri tällä hetkellä.

Useimmissa tutkimuksissa Wikipedian sisältöä on tutkittu tarkastelemalla suppeaa otosta tiettyyn aihepiiriin kuuluvista artikkeleista. Näin ollen tutkimusten tuloksia ei myöskään voida yleistää kattamaan koko Wikipediaa. Tarkkuutta tutkittaessa on myös muistettava, ettei tiedon paikkansapitävyys ole aina yksikoinen asia. Faktatiedot, kuten jonkin maan tämänhetkinen pääkaupunki, voidaan helposti todeta paikkansapitäviksi tai virheellisiksi, mutta Wikipedia sisältää artikkeleita lähes kaikesta kuviteltavissa olevasta, eikä niiden sisältö ole aina yhtä mustavalkoisesti oikeaa tai väärää. Esimerkiksi filosofian aihepiiriin kuuluvat artikkelit saattavat sisältää erilaisia näkökulmia ja teorioita, jotka ovat erikoisia ja tavanomaisesta poikkeavia, mutta eivät varsinaisesti virheellisiä (Magnus, 2006). Tarkkuus ei siis yksinään ole optimaalinen laadun mittari kaikilla aihealueilla.

Tutkimuksissa huomattiin myös, että Wikipedia-artikkelit olivat laadultaan (niin tarkkuudeltaan kuin muiltakin osin) vaihtelevia. Osa artikkeleista oli loistavasti kirjoitettuja, toiset kelvottomia. Koska Wikipedian käyttäjäkunta on niin valtava, voisi helposti kuvitella että marginaalisemmatkin aiheet saisivat osansa huomiosta. Wikipedian käyttäjät eivät kuitenkaan edusta koko maailmaa, vaan Rosenzweigin (2006) mukaan useimmat heistä ovat mitä todennäköisimmin englanninkielisiä, internetiä paljon käyttäviä miehiä. Tämä puolestaan heijastuu siihen, millaiset artikkelit ovat hyvin kirjoitettuja ja mitkä jäävät vähemmälle huomiolle. Erityisen paljon huomiota saavat

populaarikulttuurin, tietotekniikan sekä luonnontieteiden artikkelit, ja länsimainen, erityisesti englanninkielisten maiden kulttuuri on esillä muita vahvemmin (Rosenzweig, 2006).

Tutkimuksissa Wikipedian on siis todettu jäävän tarkkuudeltaan ja tekstin laadultaan hieman muiden tietosanakirjojen ja tietokirjojen jälkeen. Heikkouksistaan huolimatta Wikipedialla on kuitenkin myös omat etunsa. Osa Wikipedian suuresta suosiosta johtuu epäilemättä juuri sen helppokäyttöisyydestä ja tavoitettavuudesta - Wikipedian puoleen on helpompi kääntyä kuin suuren painetun tietosanakirjan tai edes jonkin muun verkkotietosanakirjan, joka pahimmillaan saattaa vaatia rekisteröitymistä. Lisäksi Wikipedian valtava artikkelimäärä mahdollistaa sen, että lähes joka aiheesta löytyy jonkinlaista tietoa. Vapaa muokattavuus puolestaan mahdollistaa sen, että artikkeleita löytyy usein myös marginaalisista, esimerkiksi populaarikulttuuriin liittyvistä aiheista, johon liittyviä artikkeleita ei välttämättä löydy lainkaan perinteisistä tietosanakirjoista.

2.2 Wikipedian käyttäjät

2.2.1 Luyt, B., Zainal, C.Z.B.C., Mayo, O.V.P. & Yun, T.S. (2008) - Young people's perceptions and usage of Wikipedia.

Luyt ym. (2008) tutkivat nuorten Wikipedian käyttöä ja siihen liittyviä käsityksiä. Kohderyhmänä oli viisitoista 13-24 vuotiasta nuorta, joilla kaikilla oli kokemusta Wikipedian käytöstä. Tutkimuksessa havaittiin kolme ominaisuutta, jotka houkuttelevat Wikipedian käyttämiseen. Vahvimpana näistä on mahdollisuus löytää Wikipediasta tietoa lähes kaikista mahdollisista aiheista. Toinen houkutteleva ominaisuus on linkkien määrä niin tekstin sisällä kuin lähdeluetteloissakin. Linkkien avulla on helppo selvittää tuntemattomia termejä sekä löytää lisää tietoa artikkelin aiheesta. Kolmas houkutin on Wikipedian helppokäyttöisyys.

Houkuttelevien ominaisuuksien lisäksi tutkimuksessa löydettiin kaksi ominaisuutta, jotka torjuvat käyttäjiä. Voimakkaampi näistä on tiedon pintapuolisuus. Monet haastatelluista kehuivat Wikipedian tietomäärää, mutta sanoivat törmänneensä myös artikkeleihin, joissa ei ollut paljonkaan sisältöä. Mielenkiintoisesti myös artikkelien liiallinen pituus ja monisanaisuus koetaan torjuvana ominaisuutena. Näistä heikkouksista huolimatta suurin osa vastaajista jatkoi Wikipedian käyttämistä, mistä voi päätellä, että houkuttelevat ominaisuudet ovat vahvempia kuin torjuvat.

Useimmat tutkimukseen osallistuneet nuoret pitivät Wikipediaa enemmänkin työkaluna kuin osana elämäänsä. Wikipedia koettiin lähinnä tarkaksi hakukoneeksi. Tavanomaisista verkon hakukoneista poiketen Wikipediasta saa haun tuloksena suuren linkkilistan sijaan vastaukseksi suppean määrän Wikipedia-artikkeleita, jotka ovat usein lähellä sitä, mitä käyttäjä etsi. Nuoremmat käyttivät Wikipediaa tiedonlähteenä kouluprojekteissaan, kun taas vanhemmat vastaajat käyttivät sitä tiedonhankinnan alkupuolella taustatiedon keräämisessä sekä saadakseen yleiskatsauksen aiheeseensa.

Muutaman haastatellun elämässä Wikipedia oli keskeisemmässä asemassa. Yksi kertoi käyttävänsä sitä löytääkseen suosikki-TV-ohjelmaansa liittyvää tietoa. Wikipedian etuna tällaisessa tiedonhankinnassa on sen laajat populaarikulttuuriin liittyvät artikkelit, sekä nopea päivitysmahdollisuus, mikä mahdollistaa tuoreen tiedon saamisen fanien käsiin mahdollisimman nopeasti. Toinen nuori kertoi käyttävänsä Wikipediaa viihteenä hyppimällä linkkien kautta aiheesta toiseen ja tutkimalla erilaisia artikkeleita. Hänelle Wikipedia oli oiva nipelitiedon lähde, joka oli helposti tavoitettavissa silloin, kun hän kaipasi ajanvietettä.

2.2.2 Head, A.J, & Eisenberg, M.B. (2010) - How today's college students use Wikipedia for course-related research.

Head ja Eisenberg (2010) tutkivat miten opiskelijat käyttävät Wikipediaa kurssitehtävien suorittamisen tukena. Tutkimukseen osallistui 86 korkeakouluopiskelijaa, joiden iät olivat väliltä 20-30. Useimmat tutkimuskyselyyn vastanneet olivat käyttäneet Wikipediaa, tavallisesti muiden tiedonlähteiden rinnalla. Yli puolet vastaajista kertoi käyttävänsä Wikipediaa aina tai hyvin usein jossakin vaiheessa opintoihin liittyviä projektejaan. Vain viidesosa vastaajista kertoi käyttävänsä Wikipediaa harvoin, jos koskaan.

Yli puolet tutkimukseen osallistuneista kertoi käyttävänsä Wikipediaa usein työstäessään jotakin opintoprojektiaan (esimerkiksi kirjoittaessaan esseitä). Suurin osa sanoi käyttävänsä Wikipediaa ohjaajiensa varoituksista huolimatta. Useimmat eivät kuitenkaan paljastaneet Wikipedian käyttöä ohjaajilleen, eivätkä merkinneet sitä lähdeluetteloon. Opiskelijat kertoivat kääntyvänsä Wikipedian puoleen erityisesti projektiansa alkuvaiheilla, jolloin heille oli tärkeää muodostaa yleiskäsitys tutkimastaan aiheesta. Tieteellisten tutkimusten ei koettu soveltuvan hyvin tähän tarkoitukseen, koska ne käsittelevät tarkasti rajattuja aiheita. Wikipedia-artikkelit sen sijaan tarjoavat usein tiiviin katsauksen aiheeseen sekä siihen liittyviin termeihin, mikä voi antaa ideoita tiedonhankinnan jatkamiseksi. Opintoprojektien loppuvaiheissa Wikipediaa ei juurikaan käytetty.

Yleiskatsauksen luomisen lisäksi Wikipediaa käytettiin, koska se koettiin helppotajuiseksi, ja se sisälsi linkkejä muihin artikkeleihin ja tiedonlähteisiin, se auttoi uusien hakulausekkeiden kehittämisessä sekä sen takia, että artikkeleissa oli ajantasaista tietoa. Tulosten mukaan siis erityisesti selkeys ja helppokäyttöisyys houkuttelivat Wikipedian käyttöön. Artikkelien mahdollisesti epäluotettavaa tietosisältöä ei pidetty ongelmana, koska Wikipediaa käytettiin vain projektin alkupuolella. Opiskelijat olettivat joka tapauksessa joutuvansa tarkistamaan faktoja tutkimuksensa myöhemmissä vaiheissa. Törmätessään epäilyttävältä vaikuttavaan artikkeliin opiskelijat tarkistivat löytämänsä

tiedot muiden lähteiden avulla.

Vaikka Wikipediaa käytettiin opiskelun tukena, sitä ei kuitenkaan käytetty ensisijaisena tai ainoana tiedonlähteenä. Tutkimuksessa havaittiin, että ennen Wikipediaa opiskelijat usein kääntyivät kurssimateriaalien, Googlen, tieteellisiä tutkimuksia sisältävien verkkotietokantojen sekä OPACien (open public access catalog) puoleen.

2.2.3 Lim, S. (2009) - How and why do college students use Wikipedia?

Limin (2009) tutkimuksen tavoitteena oli selvittää miten ja miksi opiskelijat käyttävät Wikipediaa sekä millaisia käsityksiä heillä on siihen liittyen. Kohderyhmänä oli 134 journalismin ja joukkoviestinnän peruskurssille osallistunutta yliopisto-opiskelijaa.

Tutkimuksessa määriteltiin neljä Wikipedian käyttötarkoitusta: akateeminen tiedonhankinta, ei-akateeminen tiedonhankinta, viihde sekä tiedonhankinta muille. Kaikkien käyttötarkoitusten vastaukset pysyivät lähellä neutraalia, mikä Limin mukaan tarkoittaa sitä, että kukin opiskelija käyttää Wikipediaa useisiin eri tarkoituksiin. Lähemmin tarkasteltuna tuloksista kävi ilmi, että suurin osa vastaajista käytti Wikipediaa ei-akateemisiin tarkoituksiin, eivätkä he useimmiten suosineet Wikipedian käyttöä muissa tarkoituksissa. Samalla kuitenkin kolmasosa vastaajista kertoi käyttävänsä Wikipediaa myös akateemiseen tiedonhankintaan.

Suosituimmaksi käyttötavaksi nousi faktatiedon etsiminen, mutta myös uusien, ennalta tuntemattomien asioiden oppiminen oli suosittua. Tiedonhankinta selailemalla sekä kiinnostavien aiheiden tutkiminen eivät kuitenkaan jääneet paljon jälkeen. Wikipedian käyttö keskittyi erityisesti tiedonhankintaan. Artikkelien tuottamiseen ja muokkaamiseen osallistumista ei pidetty kovinkaan tärkeänä.

Opiskelijoiden odotuksiin Wikipedian tiedonlaadusta vaikuttivat erityisesti aiemmat käyttökokemukset, mielentila, alttius uskoa Wikipedian tietoa sekä käytön ominaisuudet, kuten helppous, kätevyys ja hyödyllisyys. Toisin sanoen käyttäjillä, joilla oli positiivisia tunteita Wikipedian käyttöä kohtaan, oli myös korkeampia odotuksia sen suhteen kuin muilla. Lisäksi huomattiin, että mitä enemmän käyttäjillä oli positiivisia tunteita Wikipedian käytön suhteen, sitä enemmän he myös sitä käyttivät.

Mielenkiintoisesti tutkimuksessa havaittiin, että opiskelijoiden käsitykset Wikipedian tiedon laadusta olivat jokseenkin neutraaleja, vaikka heidän aiemmat kokemuksensa Wikipedian käytöstä olivat positiivisia. Limin mukaan tämä tulos tukee ajatusta siitä, että ihmisten käsitykset verkosta löytyvän tiedon laadusta perustuvat mielikuviin tiedonlähteen laadusta. Opiskelijat eivät siis pitäneet Wikipedian tietosisältöä suuressa arvossa, ja he luottivat näihin käsityksiinsä vahvemmin kuin todellisiin kokemuksiinsa. Tämä tarkoittaa, että opiskelijat suhtautuivat varauksella Wikipedian käyttöön, koska tiesivät, että se saattaisi mahdollisesti sisältää virheellistä tietoa. Wikipediaa ei siis käytetty sokeasti.

2.2.4 Yhteenvetoa ja pohdintaa käyttäjätutkimuksista

Wikipedian käyttöön tiedonlähteenä suhtaudutaan epäilyksellä erityisesti oppilaitoksissa, missä Wikipedia koetaan niin epäluotettavana, että sitä ei pitäisi käyttää lähdemateriaalina lainkaan. Käyttäjätutkimuksissa on kuitenkin huomattu, että opiskelijat käyttävät Wikipediaa opiskeluun liittyvässä tiedonhankinnassa kielloista huolimatta (Head & Eisenberg 2010; Lim, 2009; Luyt ym., 2008). Tutkimuksista käy kuitenkin ilmi, ettei Wikipediaa useinkaan käytetä ainoana tiedonlähteenä tai sokeasti luottaen. Opiskelun yhteydessäkin Wikipediaa käytetään useimmiten projektien alkupuolella, jotta saataisiin yleiskatsaus aiheeseen sekä ideoita tiedonhankinnan jatkamiseen (Head & Eisenberg 2010; Luyt ym. 2008).

Wikipediaa tarkasteltaessa olisi tärkeä muistaa, että se on tietosanakirja, eikä sitä ole tarkoitettu ainoaksi tai edes tieteelliseksi tiedonlähteeksi, vaan pikemminkin tiedonhankinnan alkupisteeksi. Wikipedia ei itsekään suosittele sen käyttöä akateemisiin tarkoituksiin (http://en.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Academic_use – käytetty 14.8.2013). Tutkimuksista käykin ilmi, että opiskelijat eivät käytä Wikipediaa ainoana tai edes ensisijaisena tiedonlähteenä, vaan kääntyvät ennemmin muiden lähteiden puoleen (Head & Eisenberg 2010). Opiskelijat myös tiedostivat, että Wikipediassa saattaa olla virheellistä tietoa, mutta eivät pitäneet sitä huolestuttavana, sillä he olettivat joka tapauksessa joutuvansa tarkistamaan tietoja myöhemmin (Head & Eisenberg 2010). Tutkimukset viittaavat siis vahvasti siihen, että opiskelijat osaavat käyttää Wikipediaa järkevästi ja tarkoituksenmukaisesti.

Käyttäjätutkimuksissa huomattiin, että Wikipedian käyttö keskittyy erityisesti juuri tiedonhankintaan, kun taas artikkelien luomiseen ja muokkaamiseen ei ollut paljonkaan kiinnostusta (Head & Eisenberg 2010; Lim 2009; Luyt ym. 2008). Luytin ym. (2008) tutkimat opiskelijat välttivät artikkelien muokkaamista erityisesti siinä pelossa, että he lisääisivät artikkeleihin vahingossa virheellistä tietoa, mikä heikentäisi Wikipedian laatua. Muokkaamisen vähyyden voisi kuitenkin kuvitella johtuvan myös siitä, ettei mahdollisia virheitä yksinkertaisesti huomata tai aiheeseen ei keksitä mitään lisättävää. Mahdollista on myös, ettei artikkelien muokkaamista edes koeta tarpeelliseksi, sillä on helppo kuvitella, että laajan käyttäjäkunnan ansiosta löytyy aina joku muu, joka korjaa virheet.

Tutkimusten perusteella Wikipedian käyttöön houkuttelevat erityisesti helppokäyttöisyys sekä linkkien määrä (Head & Eisenberg 2010; Luyt ym. 2008). Myös artikkelien löytyminen monenlaisista aiheista koettiin houkuttelevana (Luyt ym. 2008). Luyt ym. (2008) löysivät tutkimuksessaan myös kaksi ominaisuutta, jotka torjuivat käyttäjiä: tiedon pinnallisuus sekä liiallinen pituus ja monisanaisuus. Wikipedian käyttöä jatkettiin kuitenkin torjuvista ominaisuuksista huolimatta, mistä voi päätellä, että houkuttimet ovat niitä vahvempia (Luyt ym. 2008).

Lim (2009) on ainoana tutkinut Wikipediaan liittyviä käsityksiä. Tutkimuksessa

huomattiin erityisesti, että positiiviset käyttökokemukset eivät välttämättä johda positiivisiin käsityksiin tiedon laadusta. Lim arvelee tämän johtuvan siitä, että ihmisten käsitykset perustuvat mielikuviin tiedonlähteen laadusta, ja Wikipediaan ei yleensä liitetä hyviä mielikuvia. Käyttäjät olivat taipuvaisia luottamaan vahvemmin käsityksiinsä kuin omiin kokemuksiinsa. Wikipedian käyttöön suhtauduttiin siis varauksella mahdollisen virheellisten tietojen takia, mutta sitä käytettiin siitä huolimatta.

3. TIEDON LAADUN MÄÄRITELMÄ

Tämän tutkimuksen keskeisimpänä käsitteenä on tiedon laatu. Jotta voitaisiin tutkia, millaisia käsityksiä ja kokemuksia opiskelijoilla on Wikipedian laatuun liittyen, oli tarpeen määritellä, mitä laatu oikeastaan on. Laatukäsityksen mielletään yleisesti muodostuvan useista ulottuvuuksista, jotka vaikuttavat käyttäjän käsityksiin tarkastellun tiedon laadusta. Tällaisia ulottuvuuksia ovat esimerkiksi paikkansapitävyys, ajantasaisuus ja luotettavuus. Ulottuvuuksia on vaihtelevasti kutsuttu myös laadun osa-alueiksi, ominaisuuksiksi, piirteiksi ja mittareiksi, mutta tässä tutkimuksessa puhutaan selkeyden vuoksi vain laadun ulottuvuuksista.

Sana laatu voidaan käsittää monella tapaa, ja kysyttäessä ihmisiltä jonkin asian laadukkuudesta, saadaan useita erilaisia vastauksia riippuen siitä, mitä he itse sanalla ymmärtävät. Laatu voi liittyä jonkin asian hyvään tai huonoon laatuun, laadukkuuteen, tai sitä voidaan käyttää kuvaamaan millainen jokin asia on, minkälatuinen, millainen. Tässä tutkimuksessa laadulla tarkoitetaan hyvä- tai huonolaatuisuutta. Tarkastelun kohteena on erityisesti se, miten hyvänä tai huonona tiedonlähteenä Wikipedia käsitetään sekä millaisia kokemuksia ihmisillä sen laadusta on.

Mikä sitten tekee tiedonlähteestä laadukkaan? Jotta tähän kysymykseen voitaisiin vastata, oli tarpeen tutkia, millaiset ulottuvuudet vaikuttavat laatukäsityksen syntymiseen. Laadun ulottuvuuksia on yritetty määritellä vuosikymmenien ajan. Täydellistä yksimielisyyttä

siitä, mistä ulottuvuuksista laatu muodostuu, ei ole vielääkään, sillä määritelmät vaihtelevat tutkimuksesta toiseen. Tietyt ulottuvuudet kuitenkin toistuvat useissa määritelmissä, kun taas toiset jäävät harvinaisemmiksi.

Millerin (1996) mukaan laadun käsite määrittyy käyttötarkoitusten sekä käyttäjän käsitysten mukaan. Esimerkiksi relevanssin käsite on sidoksissa siihen, millaista tietoa käyttäjä tarvitsee. Samoin tietyissä tilanteissa tieto voidaan kokea joko liian yksityiskohtaiseksi tai suppeaksi, riippuen siitä, mihin tarkoitukseen sitä tarvitaan. Tieto ei siis välttämättä ole huonolaatuista vain, koska se ei sovi tietyn käyttäjän tarpeisiin. Jonkun toisen tarpeisiin se voi olla juuri sopivaa. (Miller, 1996).

Wangin ja Strongin (1996) mukaan useimmat tutkimukset käyttävät laadun ulottuvuuksien määrittelyssä intuitiivista lähestymistapaa, jolloin tutkija määrittelee laadun ulottuvuudet sen mukaan, mitä hän kokemustensa tai tuntemustensa pohjalta pitää tärkeänä. Tällaisten tutkimusten pohjalta on syntynyt pieni määrä yleisesti käytettyjä ulottuvuuksia, kuten: paikkansapitävyys, ajantasaisuus, tarkkuus, luotettavuus, kattavuus, relevanssi, saavutettavuus ja tulkittavuus. (Wang & Strong, 1996).

Koska mitään yleispätevää määritelmää laadun ulottuvuuksille ei ole olemassa, tutkijan tehtäväksi jää valita useista vaihtoehdoista parhaiten oman tutkimuksensa tarpeisiin sopivat ulottuvuudet. Tätä tutkimusta varten laadun ulottuvuuksien määrittelemisessä käytettiin apuna Knightin ja Burnin (2005) artikkelia, jossa tarkasteltiin 12 eri tutkimuksessa käytettyjä laadun ulottuvuuksia vuosilta 1996-2002. Knight ja Burn kokosivat listaksi 20 tutkimuksissa useimmin mainittua ulottuvuutta, jotka esitellään kuvassa 1.

Dimension	# of times	Definitions *1[Wang & Strong; 1996]
1 Accuracy	8	extent to which data are correct, reliable and certified free of error *1
2 Consistency	7	extent to which information is presented in the same format and compatible with previous data *1
3 Security	7	extent to which access to information is restricted appropriately to maintain its security *1
4 Timeliness	7	extent to which the information is sufficiently up-to-date for the task at hand *1
5 Completeness	5	extent to which information is not missing and is of sufficient breadth and depth for the task at hand *1
6 Concise	5	extent to which information is compactly represented without being overwhelming (i.e. brief in presentation, yet complete and to the point) *1
7 Reliability	5	extent to which information is correct and reliable *1
8 Accessibility	4	extent to which information is available, or easily and quickly retrievable *1
9 Availability	4	extent to which information is physically accessible
10 Objectivity	4	extent to which information is unbiased, unprejudiced and impartial *1
11 Relevancy	4	extent to which information is applicable and helpful for the task at hand *1
12 Useability	4	extent to which information is clear and easily used
13 Understandability	5	extent to which data are clear without ambiguity and easily comprehended *1
14 Amount of data	3	extent to which the quantity or volume of available data is appropriate *1
15 Believability	3	extent to which information is regarded as true and credible *1
16 Navigation	3	extent to which data are easily found and linked to
17 Reputation	3	extent to which information is highly regarded in terms of source or content *1
18 Useful	3	extent to which information is applicable and helpful for the task at hand *1
19 Efficiency	3	extent to which data are able to quickly meet the information needs for the task at hand *1
20 Value-Added	3	extent to which information is beneficial, provides advantages from its use *1

Kuva 1. Laadun ulottuvuuksia vuosilta 1996-2002 (Lähde: Knight & Burn 2005).

Knighatin ja Burnin listaa käytettiin soveltaen määriteltäessä tähän tutkimukseen sopivat laadun ulottuvuudet. Osa listan ulottuvuuksista on keskenään melko samankaltaisia ja tällaisia ulottuvuuksia yhdisteltiin toistensa kanssa. Lisäksi listalta löytyy joitakin ulottuvuuksia, jotka eivät sovellu tämän tutkimuksen tarpeisiin, ja ne päätettiin jättää kokonaan pois. Tavoitteena oli muodostaa joukko laadun ulottuvuuksia, joiden välillä on mahdollisimman vähän päällekkäisyyttä.

Knighat ja Burn määrittelevät accuracyn datan paikkansapitävyydeksi, luotettavuudeksi sekä virheettömyydeksi. Reliability puolestaan on määritelty informaation paikkansapitävyydeksi ja luotettavuudeksi. Nämä ulottuvuudet yhdistämällä muodostettiin tarkkuus-ulottuvuus, joka käsittää tietojen paikkansapitävyyden ja virheettömyyden. Knighatin ja Burnin listalla käytetään ulottuvuuksien määrittelyssä sekä data että informaatio -sanaa, mikä johtuu siitä, että osa heidän tarkastelemistaan tutkimuksista käsitteli tietojärjestelmiä, joiden yhteydessä puhuttiin datasta, kun taas

muissa yhteyksissä käytettiin informaatio-sanaa.

Amount of data sekä completeness -ulottuvuuksien pohjalta muodostettiin kattavuus-ulottuvuus, joka käsittää artikkelien kattavuuden ja tietojen aukottomuuden. Amount of data käsittää Knightin ja Burnin mukaan datan esittämisen riittävässä määrin. Completeness on puolestaan sitä, että informaatio ei ole puutteellista, ja se on riittävän kattavaa kulloistakin tiedontarvetta varten. Molemmat keskittyvät siis tiedon sopivaan määrään.

Knightin ja Burnin listan relevancy, useful, efficiency sekä value-added -ulottuvuudet keskittyvät kaikki siihen, miten hyödyllistä informaatio on, miten hyvin se soveltuu käyttäjän tarpeisiin sekä miten se edistää tiettyjen tehtävien suorittamista. Jokaisen ulottuvuuden voidaan katsoa liittyvän siihen, miten hyvin tieto vastaa käyttäjän tiedontarpeisiin, ja näiden pohjalta muodostettiin relevanssi-ulottuvuus.

Selkeys-ulottuvuuden pohjana toimivat Knightin ja Burnin listan useability sekä understandability. Useability on Knightin ja Burnin määritelmän mukaan sitä, miten selkeää ja helppokäyttöistä informaatio on. Understandability puolestaan käsittää tiedon selkeyden ja ymmärrettävyyden. Selkeys-ulottuvuus määriteltiin tämän tutkimuksen tarpeisiin kattamaan artikkelien selkeyden.

Knightin ja Burnin listan believability sekä reputation -ulottuvuudet keskittyvät tiedon todenperäisyyden ja uskottavuuden arvioimisen mahdollisuuksiin. Näiden ulottuvuuksien pohjalta muodostettiin uskottavuus-ulottuvuus, joka käsittää mahdollisuudet tiedon luotettavuuden arvioimiseen. Wikipedian tapauksessa tämä tarkoittaa lähinnä tiedon alkuperän varmennettavuutta lähdeviitteiden perusteella.

Tätä tutkimusta varten kootusta listasta päätettiin myös jättää kokonaan pois joitakin ulottuvuuksia, jotka esiintyvät Knightin ja Burnin listalla. Security, joka käsittää sen, miten hyvin käsikäsitys tietoon on rajoitettu tai suojattu, jätettiin pois, koska se koskee erityisesti tietojärjestelmiä, joiden sisältämä data on toisinaan suojattava ulkopuolisilta

käyttäjiltä. Wikipedia on kuitenkin julkinen tietosanakirja, jonka sisältöä ei ole tarpeen suojata, joten tämä ulottuvuus ei ollut olennainen tutkimuksen kannalta. Pois jätettiin myös availability, joka Knightin ja Burnin mukaan käsittää tiedon fyysisen saavutettavuuden. Tässä tutkimuksessa olettamuksena on, että tutkittavalla ryhmällä on mahdollisuus käyttää tietokonetta sekä Wikipediaa, joten tämäkään ulottuvuus ei ole olennainen. Myös consistency jätettiin pois, koska se käsittää lähinnä tiedon formaatin, mikä on olennaista tietojärjestelmien tapauksessa, mutta ei Wikipedian. Lisäksi listalta jätettiin pois navigation, joka käsittää sen, miten helposti erityisesti data on löydettävissä ja linkitettävissä. Tiedon löydettävyyttä sivutaan saatavuus- sekä relevanssi-ulottuvuuksilla, joista ensimmäinen käsittää artikkelien löytymisen ja toinen tietojen löytymisen.

Ulottuvuuksia yhdistelemällä ja poistamalla muodostettiin lopulta yhdeksän laadun ulottuvuutta, jotka soveltuvat Wikipedian tietosisällön laadun mittaamiseen. Koska ulottuvuuksien nimissä ja määritelmässä esiintyy vaihtelua eri tutkimusten välillä, eikä niistä ole vielä yhteisymmärrystä, on tarpeen myös määritellä, mitä kullakin ulottuvuudella tarkoitetaan juuri tässä tapauksessa. Tässä tutkimuksessa käytettävät laadun ulottuvuudet määritelmineen ovat siis:

- 1 Tarkkuus - käsittää tietojen paikkansapitävyyden ja virheettömyyden.
- 2 Ajantasaisuus - käsittää tietojen ajantasaisuuden.
- 3 Kattavuus - käsittää artikkelien kattavuuden ja tietojen aukottomuuden.
- 4 Tiiviys - käsittää tiedon esittämisen tiivissä ja aiheeseen keskittyvässä muodossa.
- 5 Saatavuus - käsittää haluttuun aiheeseen liittyvien artikkelien löytymisen.
- 6 Objektiivisuus - käsittää tietojen esittämisen puolueettomasti ja ennakkoluulottomasti.
- 7 Relevanssi - käsittää sen, miten hyvin tiedot vastaavat käyttäjän tiedontarpeeseen.
- 8 Selkeys - käsittää artikkelien selkeyden.
- 9 Uskottavuus - käsittää mahdollisuudet tiedon luotettavuuden arvioimiseen.

Näitä ulottuvuuksia käytettiin apuna kyselylomakkeen suunnittelussa, mistä kerrotaan lisää seuraavassa luvussa.

4. TUTKIMUS

4.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymykset

Wikipedian sisältöä on tutkittu paljon, mutta käyttäjätutkimukset ovat harvassa. Useimmat käyttäjätutkimukset keskittyvät siihen, mihin tarkoituksiin Wikipediaa käytetään. Wikipediaa kritisoidessa esitetään usein huolia siitä, että se saattaa antaa käyttäjilleen virheellistä tietoa. Wikipedian käyttöä tutkittaessa on kuitenkin huomattu, että tiedon laatuun kohdistetuista epäilyksistä huolimatta Wikipediaa käytetään myös ammatillisessa tiedonhankinnassa.

Luytin ym. (2008) tutkimuksessa määriteltiin Wikipedian ominaisuuksia, jotka houkuttelevat käyttöön. Tällaisia ominaisuuksia olivat mahdollisuus löytää Wikipediasta tietoa useista eri aiheista, linkkien määrä tekstin sisällä ja lähdeluettelossa, sekä helppokäyttöisyys (Luyt ym. 2008). Hieman yllättäen käyttäjien kokemuksia sekä käsityksiä Wikipedian laadusta ei kuitenkaan ole tutkittu paljon, vaikka positiivisten käsitysten ja kokemusten voisi kuvitella lisäävän käyttöä, ja negatiivisten vähentävän sitä. Erityisesti käsityksiä on tutkittu vain kerran (Lim, 2009) ja lisätutkimuksille on siten tarvetta.

Tämän tutkimuksen tavoitteena onkin selvittää ihmisten käsityksiä Wikipedian laadusta, sekä käsitysten yhteyttä siihen, mihin tarkoituksiin ja miten paljon Wikipediaa käytetään. Lisäksi tutkitaan käyttäjien käyttökokemuksia Wikipedian laatuun liittyen, jotta saataisiin selville vaikuttavatko kokemukset käyttömääriin ja -tarkoituksiin. Tutkimuksessa pyritään myös selvittämään vaikuttavatko käyttökokemukset positiivisesti tai negatiivisesti käyttäjien käsityksiin Wikipedian laadusta.

Tutkimuskysymyksiä on kolme:

- 1) Millaisia käsityksiä opiskelijoilla on Wikipedian laadusta?
- 2) Miten käyttökokemukset vaikuttavat käsityksiin?
- 3) Millainen yhteys käsityksillä on siihen, mihin tarkoituksiin Wikipediaa käytetään?

Ensimmäisen kysymyksen avulla kartoitetaan opiskelijoiden käsityksiä Wikipedian laatuun liittyen. Toisella kysymyksellä pyritään selvittämään, miten käyttökokemukset vaikuttavat käsityksiin. Lim (2009) huomasi tutkimuksessaan, että opiskelijoiden käsitykset pysyivät neutraaleina hyvistä käyttökokemuksista huolimatta. Tässä tutkimuksessa selvitetään, onko tulos samanlainen suomalaisten opiskelijoiden tapauksessa käyttäen hieman erilaista laadun määritelmää. Kolmannella kysymyksellä selvitetään, millainen yhteys opiskelijoiden käsityksillä on siihen, mihin tarkoituksiin Wikipediaa käytetään.

4.2 Tutkimusmenetelmä ja aineisto

Tutkimusmenetelmäksi valittiin kyselytutkimus, joka on määrällinen menetelmä. Kyselytutkimuksen ytimenä on kyselylomake, jolla tutkija lähestyy vastaajia. Koska tutkija ei voi tarvittaessa tarkentaa kysymyksiä tai pyytää vastaajalta lisätietoja, kuten haastattelututkimuksen tapauksessa, kyselylomakkeen on toimittava omillaan. Kysymykset on suunniteltava mahdollisimman hyvin sellaisiksi, että väärinkäsityksiä ei pääse sattumaan. (Vehkalahti, 2008.)

Kyselylomakkeen suunnittelussa tärkein vaihe oli laatu käsitteen operationalisointi. Jotta voitaisiin tutkia, millaisia käsityksiä ja kokemuksia opiskelijoilla on Wikipedian laatuun liittyen, täytyi ensin määritellä, mistä ulottuvuuksista laatu koostuu. Tiedon laadun määrittelyn ongelmaa on esitelty aiemmin luvussa 3. Tätä tutkimusta varten laadun ulottuvuudet määriteltiin käyttäen apuna Knightin ja Burnin (2005) artikkelia, jossa

vertailtiin 12 eri tutkimuksessa käytettyjä laadun ulottuvuuksia. Artikkelin pohjalta muodostettiin tässä tutkimuksessa käytettäväksi yhdeksän laadun ulottuvuutta, jotka on määriteltävien esitelty edellisessä luvussa.

Näiden ulottuvuuksien pohjalta muodostettiin kyselylomakkeeseen yhdeksän väittämää, joilla mitattiin opiskelijoiden käsityksiä Wikipedian laadusta kuhunkin ulottuvuuteen liittyen. Laadun ulottuvuuksista ei sellaisenaan puhuttu lomakkeessa mitään, sillä vastaajat olisivat voineet kokea sen hämmentävänä. Sen sijaan heitä pyydettiin vastaamaan oman mielipiteensä mukaisesti miten usein tai harvoin annetut väittämät pitävät paikkansa. Väittämistä pyrittiin muodostamaan helposti ymmärrettäviä sekä yksiselitteisiä. Ne pohjautuvat mahdollisimman tarkasti luvussa 3 esitettyjen laadun ulottuvuuksien määritelmiin, jotta kukin väittämä mittaisi pelkästään omaa ulottuvuuttaan.

Joitakin väittämiä muotoiltaessa oli kuitenkin tarpeen pohtia, miten tiettyjä ulottuvuuksia olisi parasta mitata juuri Wikipedian tapauksessa. Esimerkiksi relevanssi-ulottuvuutta päädyttiin mittaamaan väittämällä "Wikipediasta löytyy vastaus kysymykseen tai ongelmaan", jossa vastausvaihtoehdot olivat väliältä aina - ei koskaan. Tämän tutkimuksen tapauksessa relevanssi käsittää sen, miten hyvin tiedot vastaavat käyttäjän tiedontarpeeseen. Tiedontarve-sana olisi kuitenkin ollut liian epämääräinen käytettäväksi väittämässä sellaisenaan, joten tiedontarpeen katsottiin täyttyvän silloin, kun Wikipedian käyttäjä saa vastauksen kysymykseen tai ongelmaan, joka ohjasi hänet Wikipedian pariin.

Kokemuksia mitattiin melko samantyyppisillä väittämillä kuin käsityksiäkin. Käsitysväittämien tapaan nämä pohjautuvat mahdollisimman tarkasti laadun ulottuvuuksien määritelmiin. Vastaajia pyydettiin muistelemaan Wikipedian käyttöään ja vastaamaan kokemuksiensa pohjalta, miten usein väittämät pitävät paikkansa heidän kohdallaan. Jotta vastaajien olisi mielessään helpompi erottaa käsityksensä kokemuksistaan, kokemuskäyttämien sävy muodostettiin henkilökohtaisemmaksi. Esimerkiksi saatavuutta mitattiin käsitysten tapauksessa väittämällä "Wikipediasta löytyy hyödyllisiä artikkeleita", kun taas kokemusten tapauksessa sitä mitattiin väittämällä "Olen

löytänyt Wikipediasta artikkeleita etsimästäni aiheesta", jossa vastausvaihtoehdot olivat väliltä todella usein - todella harvoin.

Sekä käsitys- että kokemusväittämiin vastattiin viisiportaisella asteikolla. Käsitusten tapauksessa asteikko oli väliltä aina - ei koskaan, ja kokemusten tapauksessa väliltä todella usein - todella harvoin. Väittämät suunniteltiin niin, että positiivisimmat vastaukset saavat arvon 5, ja negatiivisimmat arvon 1. Näin voidaan vastauksia tarkastellessa päätellä, että korkeammat arvot kertovat positiivisista käsityksistä tai kokemuksista ja matalammat arvot negatiivisista.

Laatuun liittyvien käsitysten ja kokemusten lisäksi lomakkeessa kysyttiin taustatietoina vastaajien syntymävuotta, sukupuolta, pääainetta sekä Wikipedian käyttömäärää. Koska tarkan käyttömäärän arvioiminen miltä tahansa ajanjaksolta voisi olla hankalaa, käyttömäärää kysyttiin kuusiportaisella asteikolla väliltä useita kertoja päivässä - en koskaan. Kolmannen tutkimuskysymyksen kannalta oli myös oleellista kysyä Wikipedian käyttötarkoituksia, joita määriteltiin kolme erilaista: opiskeluun tai työhön liittyvä oppiminen, vapaa-ajan harrastuksiin liittyvä oppiminen sekä ajanviete ilman tavoitetta oppia. Lisäksi kysyttiin, miten usein opiskelijat osallistuivat Wikipedia-artikkelien luomiseen tai muokkaamiseen. Tätä kysyttiin pelkästä mielenkiinnosta, sillä siitä huolimatta, että käyttäjien osallistuminen tietosisällön luomiseen on tärkeä osa Wikipedian toimintaa, aiemmissa käyttäjätutkimuksissa on huomattu, että artikkelien muokkaaminen ei ole kovin suosittua (Head & Eisenberg 2010; Lim 2009; Luyt ym. 2008). Luyt). Myös näihin kohtiin vastattiin kuusiportaisella asteikolla väliltä useita kertoja päivässä - en koskaan

Tutkimuksessa käytetty kyselylomake löytyy kokonaisuudessaan liitteestä 1.

Aineisto kerättiin verkkokyselynä keväällä 2013. Kyselyyn vastasi 67 opiskelijaa Tampereen yliopiston informaatiotieteiden yksiköstä. Pääaineinaan he opiskelivat informaatiotutkimusta ja interaktiivista mediaa, tietojenkäsittelytieteitä, sekä matematiikkaa ja tilastotiedettä. Vastaajat tavoitettiin informaatiotutkimuksen ja

interaktiivisen median opiskelijoiden ainejärjestön, UDK:n, postituslistan kautta. Kyselyn toteuttamisen aikaan UDK-listaa tilasi 263 henkilöä, joten vastausprosentti oli noin 25%. Verkkokysely toteutettiin E-lomake -ohjelmalla.

4.3 Analyysimenetelmät

Aineistoa analysoitiin tilastollisin menetelmin, käyttäen SPSS-ohjelmaa.

Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen vastattiin tarkastelemalla tunnuslukutaulukkoa, joka sisältää kaikkien käsitysväittämien keskiarvot sekä keskihajonnan. Taulukosta nähtiin, miten positiivisia ja negatiivisia Wikipedian käyttäjien käsitykset olivat kuhunkin laadun ulottuvuuteen liittyen. Lisäksi kaikista käsitysväittämistä muodostettiin summamuuttuja, joka kertoi miten positiivinen tai negatiivinen käyttäjien käsitys Wikipedian laadusta yleisesti ottaen on.

Toiseen tutkimuskysymykseen vastattiin käyttämällä lineaarista regressioanalyysiä, jolla on mahdollista tutkia useiden selittävien muuttujien vaikutusta yhteen selitettävään muuttujaan. Selittävinä muuttujina toimivat lomakkeen yhdeksän kokemusväittämää ja selitettävänä muuttujana toimi käsitysväittämistä muodostettu summamuuttuja. Regressioanalyysillä nähtiin, miten vahvasti kuhunkin laadun ulottuvuuteen liittyvät kokemukset vaikuttivat käsitysten positiivisuuteen tai negatiivisuuteen – esimerkiksi, miten vahvasti tiedon tarkkuuteen liittyvät kokemukset vaikuttivat käsityksiin.

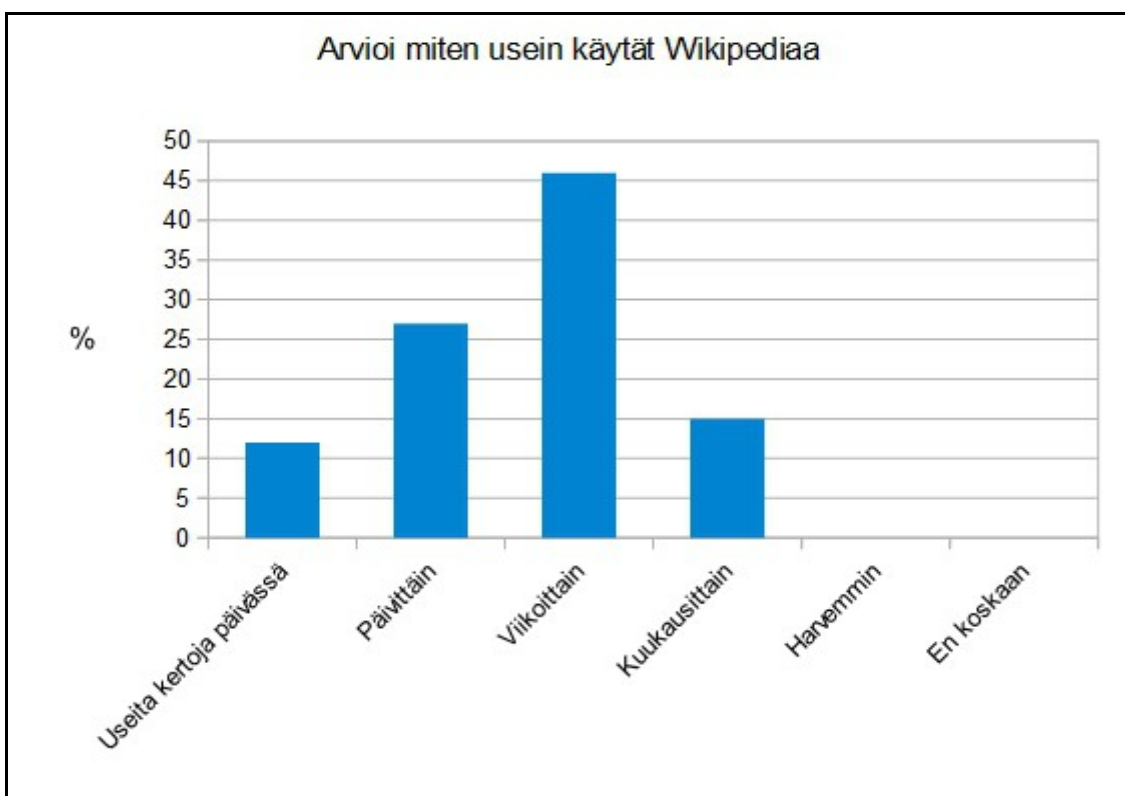
Kolmanteen tutkimuskysymykseen vastattiin niin ikään lineaarisella regressioanalyysillä. Jotta käsitysten ja käyttötarkoitusten yhteys saataisiin selville, kutakin kolmesta käyttötarkoituksesta käytettiin vuoronperään riippuvana muuttujana, jonka vaihtelua selitettiin käsitysmuuttujilla. Näin nähtiin, mihin laadun ulottuvuuteen liittyvät käsitykset liittyivät vahvimmin siihen, miten usein Wikipediaa käytettiin kuhunkin käyttötarkoitukseen.

5. AINEISTON ANALYYSI

5.1 Vastaajien taustatiedot

Taustatietoina vastaajilta kysyttiin ikää, sukupuolta, pääainetta, Wikipedian käyttöiheyttä sekä kuinka usein he luovat tai muokkaavat Wikipedia-artikkeleita. Vastaajia oli 67. Heistä suurin osa (79%) oli naisia. Iältään vastaajat olivat väliltä 20-43, mutta lähes puolet vastaajista (46%) oli alle 25-vuotiaita.

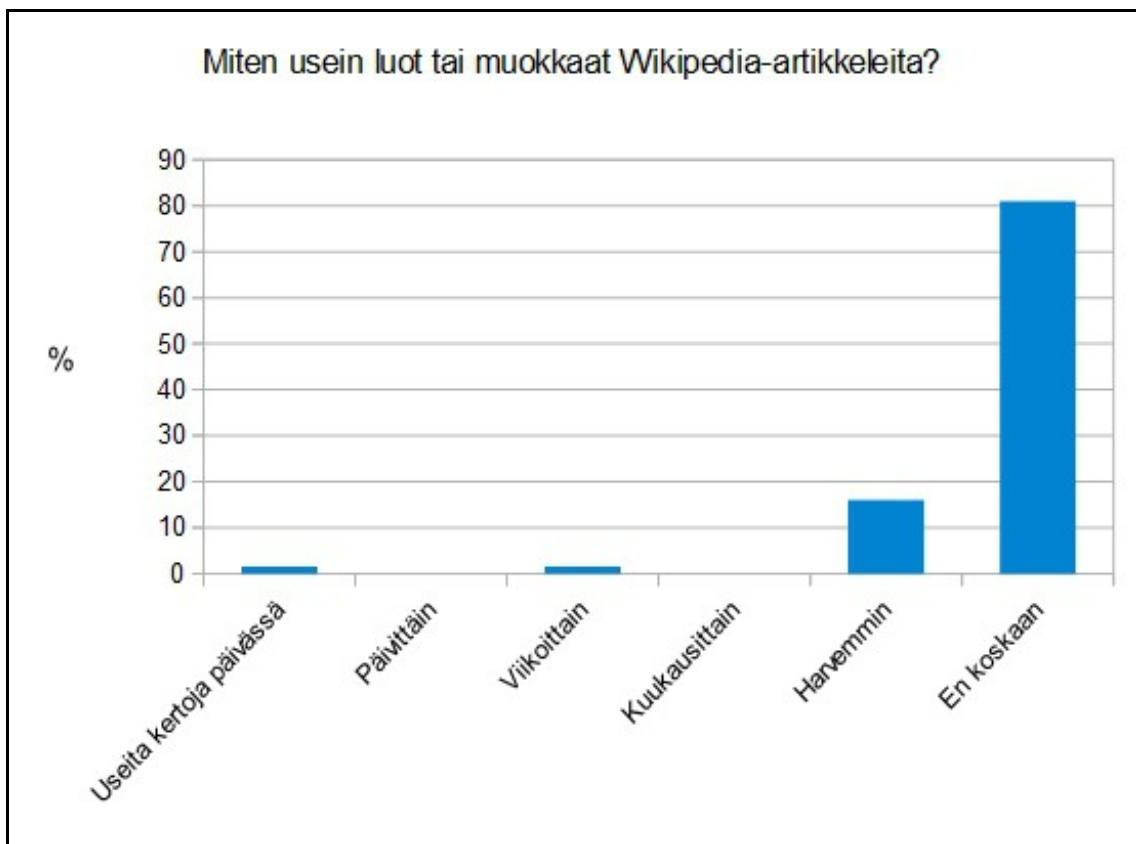
Puolet (52%) vastaajista kertoi opiskelevansa pääaineenaan informaatiotutkimusta ja interaktiivista mediaa, mikä ei ole yllättävää, koska vastaajat tavoitettiin ko. aineen ainejärjestön postituslistan kautta. Loput vastaajista jakautuivat tasan matematiikan ja tilastotieteen sekä tietojenkäsittelytieteiden opiskelijoihin (24% kumpaankin aineeseen).

Kuvio 1. Wikipedian käyttömäärät (n = 67).

Vastaajia pyydettiin arvioimaan Wikipedian käyttömääränsä kuusiportaisella asteikolla: useita kertoja päivässä, päivittäin, viikoittain, kuukausittain, harvemmin ja en koskaan. Käyttömäärät näkyvät kuviossa 1. Yleisin vastaus oli "viikoittain", jonka valitsi 46% vastaajista. Toiseksi suosituin käyttömäärä oli "päivittäin", jonka valitsi 27% vastaajista. Useita kertoja päivässä Wikipediaa kertoi käyttävänsä 12% vastaajista. Harvimmin Wikipediaa käyttävät opiskelijat kertoivat käyttävänsä sitä kuukausittain, ja heitä oli 15%.

Vastausvaihtoehtoihin ”en koskaan” ja ”harvemmin” ei tullut lainkaan vastauksia. Koska tutkimuksessa tarkastellaan Wikipediaan liittyvien käsitysten lisäksi myös kokemuksia, olisi ollut tarpeen poistaa aineistosta ne vastaajat, jotka eivät käytä Wikipediaa koskaan. Tämä ei kuitenkaan tässä tapauksessa ollut tarpeellista.

Kuvio 2. Miten usein vastaajat osallistuvat Wikipedian kehittämiseen (n = 67).

Vastaajia pyydettiin myös arvioimaan miten usein he luovat tai muokkaavat Wikipedia-artikkeleita. Vastaukset valittiin samanlaiselta kuusiportaiselta asteikolta kuin käyttömäärän tapauksessa. Kuvioista 2 näkyy, että huomattavan suuri osa (81%) vastaajista ei osallistu lainkaan Wikipedian kehittämiseen tällä tavoin. 16% vastaajista kertoi osallistuvansa "harvemmin" (kuin kuukausittain). Kukaan ei kertonut osallistuvansa kuukausittain tai päivittäin. Sen sijaan "viikoittain" ja "useita kertoja päivässä" saivat kumpikin yhden vastauksen.

Tuloksista käy ilmi, että vaikka yli kolmasosa vastaajista käyttää Wikipediaa päivittäin ja yli puolet vähintään viikoittain, sisällön kehittämiseen ei kuitenkaan osallistuta juuri lainkaan. Tässä tutkimuksessa ei tarkemmin tarkasteltu sitä, minkä takia Wikipedian muokkaaminen ei houkuttele käyttäjiä. Luytin ym. (2008) tutkimuksen mukaan syynä saattaa kuitenkin olla käyttäjien pelko virheiden lisäämisestä tietosanakirjaan. Mahdollista on myös, että muokkaaminen koetaan liian vaivalloiseksi ja paneutumista vaativaksi, sillä yksi Wikipedian käyttöön houkuttelevista ominaisuuksista on juuri helppokäyttöisyys (Head & Eisenberg 2010; Luyt ym. 2008).

5.2 Wikipediaan liittyvät käsitykset

Ensimmäisellä tutkimuskysymyksellä pyrittiin selvittämään millaisia käsityksiä opiskelijoilla on Wikipedian laadusta. Käsityksiä kartoitettiin muodostamalla jokaisesta laadun ulottuvuudesta Wikipediaan liittyvä väittämä, johon vastaajat vastasivat omien käsitystensä perusteella. Vastausvaihtoehtoja oli viisi: aina, usein, toisinaan, harvoin ja ei koskaan. Positiivisin vastaus (aina) sai arvon 5 ja negatiivisin vastaus (ei koskaan) arvon 1. Taulukosta 3 nähdään kuhunkin väittämään annettujen vastausten keskiarvo sekä keskihajonta.

Käsityksiin liittyvistä laadun ulottuvuuksista kattavuus sekä uskottavuus saivat neutraalin vastauksen, mikä kertoo siitä, etteivät opiskelijoiden käsitykset näistä ulottuvuuksista

olleet hyviä eivätkä huonojakaan. Objektivisuus sai hieman neutraalia paremman keskiarvon, mutta vasta tarkkuuden, ajantasaisuuden, tiiviyn, relevanssin sekä selkeyden tapauksessa vastaukset olivat selvästi lähempänä melko hyvää kuin neutraalia. Näihin ulottuvuuksiin liittyen opiskelijoilla on siis jo hieman hyvään viittaavia käsityksiä. Ainoastaan saatavuutta mittaava väittämä "Wikipediasta löytyy hyödyllisiä artikkeleita" sai keskiarvokseen enemmän kuin 4, mikä kertoo melko hyvistä käsityksistä.

Kohderyhmän pienuuden takia voidaan tarkastella myös vastausten minimiä sekä maksimia, mistä käy ilmi, ettei yhteenkään väittämään vastattu "ei koskaan" mikä olisi viitannut todella huonoihin käsityksiin. Sen sijaan useampaankin oli vastattu "harvoin". Tarkkuuden, ajantasaisuuden, tiiviyn sekä saatavuuden kohdalla kaikki vastaukset olivat vähintäänkin neutraaleja. Kaikkien käsityksiin liittyvien väittämien vastausten keskiarvoksi saatiin 3,63, mikä kertoo hieman neutraalia paremmista käsityksistä.

Taulukko 3. Vastajien käsitykset Wikipediasta kuhunkin laadun ulottuvuuteen liittyen.

Laadun ulottuvuus ja siihen liittyvä väittämä	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
TARKKUUS - Wikipedia-artikkelien tiedot pitävät paikkansa	3	4	3,87	,344
AJANTASAISUUS - Wikipedia-artikkelien tiedot ovat ajan tasalla	3	5	3,76	,464
KATTAVUUS - Wikipedia-artikkelit käsittelevät aihettaan kattavasti	2	5	3,07	,531
TIIVIYS - Wikipedia-artikkelit on kirjoitettu aiheeseen keskittyen	3	5	3,81	,468
SAATAVUUS - Wikipediasta löytyy hyödyllisiä artikkeleita	3	5	4,18	,548
OBJEKTIVISUUS - Wikipedia-artikkelit käsittelevät aihettaan puolueettomasti	2	5	3,58	,607
RELEVANSSI - Wikipediasta löytyy vastaus kysymykseen tai ongelmaan	2	5	3,70	,551
SELKEYS - Wikipedia-artikkelit on kirjoitettu selkeästi	2	5	3,70	,578
USKOTTAVUUS - Wikipedia-artikkelit sisältävät riittävästi lähdeviitteitä	2	5	3,06	,694

Kattavuuden, saatavuuden sekä uskottavuuden keskiarvot poikkesivat eniten käsitysten kokonaiskeskiarvosta. Näiden ulottuvuuksien eroja muihin käsitysulottuvuuksiin tutkittiin parittaisella t-testillä. Saatavuuden tapauksessa kaikki erot olivat tilastollisesti erittäin merkitseviä ($p < 0.005$). Myös kattavuuden ja uskottavuuden tapauksessa erot olivat tilastollisesti erittäin merkitseviä ($p < 0.005$) paitsi suhteessa toisiinsa ($p = 0.867$)

5.3 Wikipediaan liittyvät kokemukset

Kokemuksia kysyttiin lomakkeessa samaan tapaan kuin käsityksiäkin. Jokaiseen laadun ulottuvuuteen liittyen muodostettiin väittämä, johon vastattiin viisiportaisella asteikolla. Kokemusten tapauksessa vastausvaihtoehdot olivat: todella usein, usein, toisinaan, harvoin sekä todella harvoin. Kuten käsityksiä kysyttäessä, myös tässä positiivisin vastaus (todella usein) sai arvon 5 ja negatiivisin vastaus (todella harvoin) arvon 1. Taulukossa 4 esitellään kokemusväittämiin annettujen vastausten keskiarvo, keskihajonta, minimi sekä maksimi.

Kokemusväittämiin annetut vastaukset poikkesivat neutraalista hieman enemmän kuin käsitysväittämien vastaukset. Tarkkuuden, ajantasaisuuden, saatavuuden sekä relevanssin kohdalla keskiarvo ylitti neljän, mikä kertoo melko hyvistä kokemuksista näiden laadun ulottuvuuksien kohdalla. Tiiviiden, objektiivisuuden sekä selkeyden tapauksessa keskiarvot olivat selkeästi lähempänä melko hyvää kuin neutraalia. Muihin ulottuvuuksiin liittyvät vastaukset jäivät neutraaleiksi.

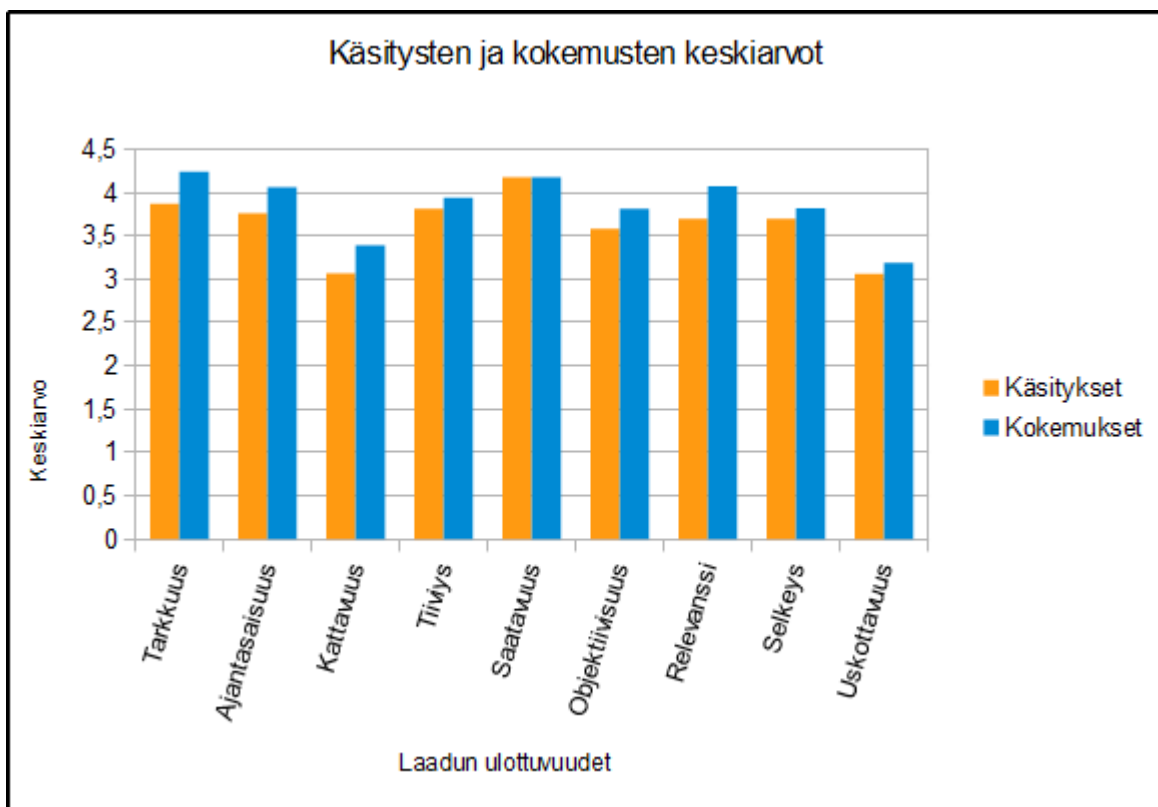
Taulukko 4. Vastaajien kokemukset Wikipedian laadusta kunkin ulottuvuuden kannalta.

Laadun ulottuvuus ja siihen liittyvä väittämä	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
TARKKUUS - Lukemani Wikipedia-artikkelit ovat vaikuttaneet paikkansapitäviltä	3	5	4,24	,525
AJANTASAISUUS - Lukemani Wikipedia-artikkelit ovat vaikuttaneet ajantasaisilta	3	5	4,06	0,55
KATTAVUUS - Lukemani Wikipedia-artikkelit ovat käsitelleet aihettaan kattavasti	2	5	3,39	,717
TIIVIYS - Lukemani Wikipedia-artikkelit on kirjoitettu aiheeseen keskittyen	3	5	3,94	,600
SAATAVUUS - Olen löytänyt Wikipediasta artikkeleita etsimistäni aiheista	3	5	4,18	,575
OBJEKTIIVISUUS - Lukemani Wikipedia-artikkelit ovat käsitelleet aihettaan puolueettomasti	2	5	3,81	,701
RELEVANSSI - Olen löytänyt Wikipediasta vastauksen kysymykseeni tai ongelmaani	3	5	4,07	,703
SELKEYS - Lukemani Wikipedia-artikkelit ovat olleet selkeästi kirjoitettuja	3	5	3,82	,673
USKOTTAVUUS - Lukemani Wikipedia-artikkelit ovat sisältäneet riittävästi lähdeviitteitä	2	5	3,19	,701

Minimivastauksia tarkasteltaessa huomataan, että kukaan ei vastannut "todella harvoin", mikä olisi kertonut todella negatiivisista kokemuksista. Kattavuuden, objektiivisuuden sekä uskottavuuden kohdalla oli kuitenkin vastattu "harvoin", mikä sekin viittaa negatiivisiin kokemuksiin. Näidenkin ulottuvuuksien keskiarvot jäivät kuitenkin neutraaleiksi. Kaikkien kokemusväittämien vastausten keskiarvoksi saatiin 3,85, joten kokonaisuudessaan vastaajien kokemukset Wikipedian laadusta olivat lähempänä melko hyvää kuin neutraalia sekä aavistuksen parempia kuin heidän käsityksensä.

Kokemusten tapauksessa kattavuus ja uskottavuus poikkesivat eniten keskiarvosta. Parittaisella t-testissä näiden ulottuvuuksien erot muihin ulottuvuuksiin todettiin tilastollisesti erittäin merkitseviksi ($p < 0.005$).

Käsitysten sekä kokemusten keskiarvoja vertailtaessa (kuvio 3) huomataan, että käsitysten keskiarvot ovat hieman kokemuksiin matalampia kaikkien ulottuvuuksien kohdalla, paitsi saatavuuden. Saatavuuden tapauksessa keskiarvot olivat samat. Laadun ulottuvuuksista kattavuus sekä uskottavuus saivat matalimmat arvot sekä käsityksissä että kokemuksissa. Tämä viittaa siihen, että opiskelijoiden kokemukset Wikipediasta ovat aavistuksen parempia kuin heidän käsityksensä sen laadusta.

Kuvio 3. Wikipediaan liittyvien käsitysten ja kokemusten keskiarvot.

Käsitysulottuvuuksien ja kokemusulottuvuuksien keskiarvojen eroa testattiin parittaisella t-testillä. Useimpien ulottuvuuksien kohdalla erot olivat tilastollisesti erittäin merkitseviä ($p < 0.005$). Selkeyden kohdalla erot eivät kuitenkaan olleet tilastollisesti merkitseviä ($p = 0.73$). Myöskään saatavuuden kohdalla erot eivät ole merkitseviä ($p = 1$), mikä oli oletettavissa sillä sekä käsitysten että kokemusten keskiarvot ovat samat.

5.4 Kokemusten vaikutus käsityksiin

Toisella tutkimuskysymyksellä pyrittiin selvittämään miten opiskelijoiden kokemukset vaikuttavat heidän käsityksiinsä Wikipedian laadusta. Tätä selvitettiin lineaarisella regressioanalyysillä, jolla on mahdollista tutkia useiden selittävien muuttujien vaikutusta yhteen selitettävään muuttujaan. Selittävinä muuttujina toimivat jokaiseen yhdeksään laadun ulottuvuuteen liittyvät kokemuksia kartoittavat väittämät, ja selitettävänä muuttujana toimi käsitysväittämistä muodostettu summamuuttuja. Käsityssumma sisältää yhteenlaskettuna kaikki vastaajien käsitysväittämiin antamat vastaukset, ja sen arvo on jokaisen havainnon kohdalla väliltä 9-45. Kuten muidenkin laatua mittaavien muuttujien tapauksessa, myös käsityssummassa suurempi arvo viittaa positiivisempiin käsityksiin ja pienempi arvo negatiivisempiin.

Regressiomallin F-arvo on erittäin merkitsevä ($F = 12,132, p < .001$), mikä kertoo mallin sopivan aineistoon hyvin. Myös mallin selitysaste oli kohtuullisen hyvä 60%, mistä voidaan sanoa mallin selittävän 60% laatuun liittyvien käsitysten vaihtelusta. Selitysaste viittaa siihen, että kokemukset kyllä vaikuttavat käsityksiin jonkin verran, mutta yksittäisten muuttujien merkitsevyys jäi vaatimattomaksi (taulukko 5).

Laatuun liittyvien kokemusten joukosta ei löytynyt tilastollisesti merkitseviä selittäjiä, mutta lähimpänä olivat saatavuus ($\beta = .227, p = .058$) sekä uskottavuus ($\beta = .187, p = .067$). Positiivinen β -kerroin kertoo näihin ulottuvuuksiin liittyvien hyvien kokemusten vaikuttavan positiivisesti myös käsityksiin Wikipedian laadusta, mutta p-arvojen perusteella tuloksia ei voida sanoa tilastollisesti merkitseviksi.

Taulukko 5. Käyttökokemusten vaikutus käsityksiin Wikipedian laadusta.

Coefficients ^a					
Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
1 (Constant)	12,946	2,150		6,021	,000
TARKKUUS	,828	,540	,169	1,533	,131
AJANTASAISUUS	,918	,568	,195	1,615	,112
KATTAVUUS	,341	,328	,095	1,039	,303
TIIVIYS	,554	,438	,129	1,264	,211
SAATAVUUS	1,020	,526	,227	1,937	,058
OBJEKTIVISUUS	,619	,371	,168	1,669	,101
RELEVANSSI	,064	,420	,017	,152	,880
SELKEYS	,036	,375	,009	,095	,924
USKOTTAVUUS	,687	,368	,187	1,866	,067

a. Dependent Variable: Käsityssumma

Uskottavuutta mitattiin kysymällä miten usein vastaajien lukemat Wikipedia-artikkelit ovat sisältäneet riittävästi lähdeviitteitä. Lähdeviitteiden määriteltiin tässä tutkimuksessa olevan yksi tärkeimmistä kriteereistä, joilla tutkimuksen kohderyhmä, yliopisto-opiskelijat, arvioivat tiedonlähteen uskottavuutta. Kohderyhmästä johtuen ei siis ole yllättävää, että juuri uskottavuudella näyttäisi olevan yhteys Wikipedian laadusta muodostettuihin käsityksiin.

Saatavuutta mitattiin kysymällä miten usein vastaajat ovat löytäneet Wikipediasta artikkeleita etsimistään aiheista. Hyvät kokemukset artikkelien löytyvyydestä ovat siis yhteydessä parempiin käsityksiin Wikipedian laadusta. Luyt ym. (2008) havaitsivat, että mahdollisuus löytää Wikipediasta tietoa lähes kaikista mahdollisista aiheista on yksi Wikipedian käyttöön houkuttelevista ominaisuuksista. Näin ollen hyvien laatu-käsitysten voisi kuvitella johtavan myös tiheämpään käyttöön. Käsitysten yhteyttä käyttöön tarkastellaankin seuraavassa alaluvussa.

5.5 Käsitusten yhteys käyttötarkoituksiin

Kolmannen tutkimuskysymyksen tarkoituksena oli selvittää käsitusten yhteyttä siihen, mihin tarkoituksiin Wikipediaa käytetään. Käyttötarkoituksia määriteltiin kolme erilaista: opiskeluun tai työhön liittyvä käyttö, vapaa-ajan harrastuksiin tai kiinnostuksiin liittyvä käyttö sekä käyttö ajanvietteenä. Lomakkeessa kysyttiin, miten usein Wikipediaa käytetään kuhunkin tarkoitukseen. Vastaukset annettiin kuusiportaisella asteikolla, jossa vastausvaihtoehdot olivat: useita kertoja päivässä, päivittäin, viikoittain, kuukausittain, harvemmin ja en koskaan. Suurin käyttötiheys sai arvon 5 ja pienin sai arvon 1.

Kolmanteen tutkimuskysymykseen pyrittiin niin ikään vastamaan lineaarisella regressioanalyysillä. Koska regressioanalyysillä on mahdollista tutkia vain yhtä selitettävää muuttujaa kerrallaan, oli tarpeen tehdä kolme regressiomallia, joissa kussakin selitettävänä muuttujana toimi yksi käyttötarkoituksista. Selittävinä muuttujina käytettiin jokaisessa mallissa yhdeksää laatuun liittyvää käsitysmuuttujaa.

Ensimmäisenä tutkittiin käsitusten yhteyttä käyttöön opiskelun ja työn yhteydessä. Tuloksista (taulukko 6) nähdään mielenkiintoisesti, että ajantasaisuuden, relevanssin, selkeyden sekä uskottavuuden β -kerroin oli negatiivinen. Tämä viittaa siihen, että näihin laadun ulottuvuuksiin liittyvien käsitysten muuttuessa paremmiksi Wikipediaa käytetään harvemmin opiskeluun tai työhön liittyvään oppimiseen. On kuitenkin huomattava, että ainoastaan uskottavuuden tapauksessa tulos oli myös tilastollisesti erittäin merkitsevä ($\beta = -.285$, $p = .044$). Tulosten perusteella siis uskottavuuteen liittyvien käsitysten parantuessa Wikipediaa käytetään harvemmin opiskelun ja työn yhteydessä.

Taulukko 6. Käsitusten vaikutus käyttöön opiskelun tai työn yhteydessä.

Coefficients ^a					
Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error			
1 (Constant)	,805	1,430		,563	,576
TARKKUUS	,471	,412	,188	1,145	,257
AJANTASAISUUS	-,273	,306	-,147	-,893	,376
KATTAVUUS	,150	,220	,092	,679	,500
TIIVIYS	,254	,255	,138	,998	,323
SAATAVUUS	,376	,214	,239	1,758	,084
OBJEKTIVISUUS	,134	,187	,094	,716	,477
RELEVANSSI	-,299	,207	-,191	-1,440	,155
SELKEYS	-,063	,202	-,042	-,312	,756
USKOTTAVUUS	-,355	,172	-,285	-2,060	,044

a. Dependent Variable: Opiskeluun tai työhön liittyvään oppiminen tai vastausten etsiminen

Uskottavuus-ulottuvuutta mitattiin kysymällä lomakkeessa, miten usein Wikipedia vastaajan mielestä sisältää riittävästi lähdeviitteitä. Tulos on erikoinen, koska uskottavuuden voisi kuvitella vaikuttavan vahvasti juuri siten, että Wikipediaa uskallettaisiin käyttää enemmän opiskelun ja työn ohessa, missä vaatimukset tiedon laadulle ovat tavallisesti vapaa-ajan käyttöä korkeammat.

Uskottavuuden lisäksi myös saatavuuteen liittyvillä käsityksillä näyttäisi olevan hienoinen yhteys käyttöön opiskelun tai työn yhteydessä ($\beta = .239$, $p = .084$). Tämä viittaa siihen, että hyvät käsitykset mahdollisuuksista löytää Wikipediasta tarvittavaan aiheeseen liittyviä artikkeleita johtavat tiheämpään käyttöön.

Tuloksia tarkasteltaessa on kuitenkin huomioitava, että malli ei sopinut aineistoon kovin hyvin ($F = 1,483$, $p = .176$). Myös selitysaste jäi heikoksi ($R^2_{adj} = .062$), ja laatukäsitysten voidaan näiden tulosten perusteella sanoa selittävän vain 6% käytöstä opintojen tai työn yhteydessä.

Seuraavaksi tutkittiin laatukäsitysten vaikutusta harrastuksiin ja kiinnostuksenkohteisiin liittyvään käyttöön (taulukko 7). Tilastollisesti merkitseväksi ulottuvuudeksi nousi ainoastaan saatavuus ($\beta = .256, p = .053$). Saatavuutta mitattiin kysymällä lomakkeessa miten usein Wikipediasta vastaajan mukaan löytyy hyödyllisiä artikkeleita. Positiivinen beta-kerroin kertoo positiivisesta suhteesta, mikä tarkoittaa että vastaajien positiiviset käsitykset siitä, miten hyvin Wikipediasta löytyy heitä kiinnostavia artikkeleita, johtavat Wikipedian suurempaan käyttöön harrastuksiin sekä kiinnostuksiin liittyvässä toiminnassa.

Malli sopi aineistoon kohtuullisen hyvin ($F = 2,295, p < .05$), mutta selitysaste jäi pieneksi ($R^2_{adj} = .150$). Laatukäsitysten voidaan siis sanoa selittävän vain 15% käytöstä vapaa-ajan harrastuksiin ja kiinnostuksiin liittyvästä käytöstä.

Taulukko 7. Käsitusten vaikutus käyttöön harrastuksiin ja kiinnostuksenkohteisiin liittyvässä oppimisessa.

Coefficients ^a					
Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
1 (Constant)	-3,881	1,736		-2,235	,029
TARKKUUS	,854	,500	,267	1,708	,093
AJANTASAIUUUS	,084	,371	,035	,225	,823
KATTAVUUS	-,161	,268	-,077	-,600	,551
TIIVIYS	,312	,309	,133	1,008	,318
SAATAVUUS	,514	,260	,256	1,977	,053
OBJEKTIIVISUUS	-,248	,227	-,137	-1,089	,281
RELEVANSSI	,098	,252	,049	,391	,697
SELKEYS	,287	,245	,151	1,172	,246
USKOTTAVUUS	-,028	,209	-,018	-,134	,894

a. Dependent Variable: Vapaa-ajan harrastuksiin tai kiinnostuksenkohteisiin liittyvä oppiminen tai vastausten etsiminen

Viimeisenä tarkasteltiin käsitysten vaikutusta Wikipedian käyttöön ajanvietteenä ilman tavoitetta oppia (taulukko 8). Tässäkin tapauksessa ainoastaan saatavuus nousi tilastollisesti merkitseväksi ulottuvuudeksi ($\beta = .326$, $p = .019$). Saatavuuden merkisevyys sekä harrastuksiin liittyvän että ajanvietekäytön tapauksessa viittaa siihen, että kaikista laadun ulottuvuuksista erityisesti Wikipedian suuri tietomäärä houkuttelee käyttöön näissä tarkoituksissa. Tämä heijastelee vahvasti Luytin ym. (2008) tutkimuksen tulosta, jossa mahdollisuus löytää Wikipediasta tietoa lähes kaikista mahdollisista aiheista määriteltiin yhdeksi ominaisuudeksi, joka houkuttelee sen käyttöön. Mallin sopivuus aineistoon jäi kuitenkin heikoksi ($F = 1,691$, $p = .112$). Myös selitysaste oli vaatimaton 8%, jonka perusteella laatukäsitysten voidaan sanoa selittävän 8% Wikipedian käytöstä ajanvietteenä.

Taulukko 8. Käsitysten vaikutus Wikipedian käyttöön ajanvietteenä.

Coefficients ^a					
Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error			
1 (Constant)	-4,932	2,348		-2,100	,040
TARKKUUS	,239	,676	,057	,353	,726
AJANTASAISUUS	,222	,502	,072	,443	,659
KATTAVUUS	,015	,362	,006	,041	,967
TIIVIYS	,132	,418	,043	,317	,753
SAATAVUUS	,852	,352	,326	2,424	,019
OBJEKTIIVISUUS	,216	,308	,091	,703	,485
RELEVANSSI	-,036	,341	-,014	-,104	,917
SELKEYS	,337	,331	,136	1,016	,314
USKOTTAVUUS	-,261	,283	-,126	-,923	,360

a. Dependent Variable: Ajanviete ilman tavoitetta oppia tai saada vastauksia (esim. selailu hovin vuoksi)

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

Tällä tutkimuksella pyrittiin selvittämään opiskelijoiden käsityksiä Wikipedian laadusta sekä käsitysten vaikutusta siihen, mihin tarkoituksiin ja miten paljon Wikipediaa käytetään. Ensimmäinen tutkimuskysymys koski opiskelijoiden käsityksiä Wikipedian laadusta. Tutkimustulokset kertovat käsitysten olevan neutraalin ja melko hyvän välillä. Laadun ulottuvuuksista ainoastaan saatavuus sai keskiarvokseen 4,18 (asteikolla 1-5, jossa suurempi arvo on parempi), mikä kertoo melko positiivisista käsityksistä. Saatavuudella tarkoitettiin tämän tutkimuksen tapauksessa sitä, miten usein Wikipediasta löytyy haluttuun aiheeseen liittyviä artikkeleita. Opiskelijat kokivat siis mahdollisuutensa löytää Wikipediasta etsimiään artikkeleita melko hyväksi.

Käsitysten lisäksi oli tarpeen tutkia opiskelijoiden kokemuksia Wikipedian laadusta. Myös laadun ulottuvuuksiin liittyvien kokemusten keskiarvot olivat enimmäkseen neutraaleja. Vain tarkkuuden, ajantasaisuuden sekä relevanssin tapauksessa keskiarvot olivat yli neljän, mikä kertoo melko positiivisista kokemuksista. Opiskelijoiden kokemusten mukaan Wikipedian tietosisältö on siis usein paikkansapitävää sekä ajantasaista. Lisäksi he ovat usein löytäneet Wikipediasta etsimäänsä tietoa.

Käsitysten ja kokemusten keskiarvoja vertaillaessa huomattiin, että käsitysten keskiarvot olivat kokemuksia matalampia. Saatavuuden tapauksessa keskiarvot olivat samat. Opiskelijoiden kokemukset Wikipedian laadusta olivat siis hieman parempia kuin heidän käsityksensä siitä. Myös Lim (2009) havaitsi tutkimuksessaan, etteivät opiskelijoiden käsitykset Wikipedian tiedonlaadusta olleet yhtä hyviä kuin heidän kokemuksensa. Lim arveli tämän johtuvan siitä, että ihmisten käsitykset verkkotiedon laadusta perustuvat mielikuviin tiedonlähteen laadusta. Opiskelijat eivät siis pidä Wikipedian sisältöä suuressa arvossa, ja he luottavat käsityksiinsä vahvemmin kuin kokemuksiinsa. Tämän tutkimuksen tapauksessa on kuitenkin otettava huomioon myös kohderyhmän pieni koko, jonka perusteella ei voida tehdä kaikkia opiskelijoita koskevia yleistyksiä.

Toisella tutkimuskysymyksellä pyrittiin selvittämään, miten käyttökokemukset vaikuttavat käsityksiin. Regressioanalyysillä tutkittiin laatuun liittyvien kokemusmuuttujien vaikutusta käsityksistä muodostettuun summamuuttujaan. Tuloksista kävi ilmi, että kokemukset kokonaisuutena vaikuttavat käsityksiin jonkin verran, mutta yksittäisten muuttujien joukosta ei löytynyt tilastollisesti merkitsevää tekijää. Uskottavuuteen sekä saatavuuteen liittyvien kokemusten vaikutus käsityksiin oli kuitenkin hyvin lähellä merkitsevää. Tiedonlähteiden uskottavuus on opiskelijoille tärkeää, joten ei ole yllättävää, että siihen liittyvät hyvät kokemukset johtavat parempiin käsityksiin Wikipedian tiedon laadusta. Mielenkiintoista on kuitenkin se, että esimerkiksi tarkkuuteen sekä ajantasaisuuteen liittyvillä kokemuksilla ei havaittu olevan yhteyttä käsityksiin, vaikka nämäkin ulottuvuudet ovat usein opiskelijoille tärkeitä tiedonlähteen laatua arvioitaessa.

Kolmannella tutkimuskysymyksellä pyrittiin selvittämään miten käsitysten yhteyttä siihen, mihin tarkoituksiin Wikipediaa käytettiin. Regressioanalyysillä vertailtiin kuhunkin laadun ulottuvuuteen liittyvän käsitysmuuttujan yhteyttä jokaiseen kolmesta käyttötarkoituksesta.

Tuloksista kävi ilmi, että opiskeluun ja työhön liittyvään käyttöön vaikutti tilastollisesti merkitsevästi vain uskottavuuteen liittyvät käsitykset. Mielenkiintoisesti tämän muuttujan β -kerroin oli negatiivinen, mikä kertoo negatiivisesta yhteydestä. Tämän mukaan siis uskottavuuteen liittyvien käsitysten muuttuessa paremmiksi Wikipediaa käytetään harvemmin opiskeluun tai työhön liittyvässä oppimisessa. Uskottavuutta mitattiin kyselylomakkeessa kysymällä, miten usein Wikipedia sisältää riittävästi lähdeviitteitä. Tulos on kummallinen, koska uskottavuuden voisi kuvitella vaikuttavan juuri päinvastoin käyttöön opiskelun ja työn yhteydessä, missä vaatimukset tiedon laadulle ovat arkikäyttöä korkeammat.

Harrastuksiin ja kiinnostuksenkohteisiin liittyvään käyttöön vaikutti tilastollisesti merkitsevästi vain saatavuus ($\beta = .256, p = .053$). Saatavuutta mitattiin kysymällä lomakkeessa miten usein Wikipediasta vastaajan mukaan löytyy hyödyllisiä artikkeleita.

Positiivinen beta-kerroin kertoo, että vastaajien positiiviset käsitykset siitä, miten hyvin Wikipediasta löytyy heitä kiinnostavia artikkeleita, johtavat Wikipedian suurempaan käyttöön harrastuksiin sekä kiinnostuksiin liittyvässä tiedonhankinnassa.

Myös ajanvietekäytön tapauksessa ainoastaan saatavuus nousi tilastollisesti merkitseväksi tekijäksi ($\beta = .326$, $p = .019$). Saatavuuden merkisevyys sekä harrastuksiin liittyvän että ajanvietekäytön tapauksessa viittaa siihen, että erityisesti Wikipedian suuri tietomäärä johtaa tiheämpään käyttöön näissä tarkoituksissa. Tämä heijastelee vahvasti Luytin ym. (2008) tutkimuksen tulosta, jossa mahdollisuus löytää Wikipediasta tietoa lähes kaikista mahdollisista aiheista määriteltiin yhdeksi ominaisuudeksi, joka houkuttelee sen käyttöön.

Saatavuus vaikutti siis Wikipedian käyttöön harrastuksiin ja kiinnostuksenkohteisiin liittyvässä tiedonhankinnassa sekä ajanvietteenä, mutta ei työhön ja opiskeluun liittyvässä tiedonhankinnassa. Tämä saattaa johtua siitä, että työhön ja opiskeluun liittyvää tietoa voi olla helpommin saatavilla muista tiedonlähteistä, jotka koetaan luotettavammiksi, ja jotka käsittelevät aihettaan syvemmin. Vapaa-ajan toimien tapauksessa on sen sijaan mahdollista, ettei tiedossa ole mitään pätevämmäksi koettua tiedonlähdettä, jolloin Wikipedian suuri tietomäärä houkuttelee vaivattomuudellaan. Vapaan muokattavuuden ansiosta artikkelien suuresta joukosta löytyy helposti ja nopeasti tietoa monista sellaisistakin aiheista, jotka eivät saisi tilaa muista tietosanakirjoista, kuten esimerkiksi yksittäisistä tietokonepeleistä tai elokuvista.

Tutkimuksen tuloksia tarkasteltaessa on otettava huomioon aineiston pieni koko, jonka pohjalta on mahdotonta tehdä yleistyksiä. Myös regressioanalyysien tuloksiin tulee suhtautua kriittisesti sillä aineisto jäi suositeltua pienemmäksi, mikä saattaa vääristää tuloksia.

On mahdollista, että opiskelijoiden käsitykset sekä kokemukset Wikipedian laadusta ovat todellakin vain neutraalin ja melko hyvän välimailta, mutta syy saattaa löytyä myös tutkimuksessa käytetystä menetelmästä. Kyselylomakkeessa sekä käsityksiä että

kokemuksia mitattiin samantyyppisillä monivalintakysymyksillä, mutta on hyvinkin luultavaa, että ihmisten on vaikea mielessään erotella käsityksiä ja kokemuksia toisistaan. Jatkotutkimuksia ajatellen mielekkäämpi tapa käsitysten sekä kokemusten tutkimiseen voisi olla kahden eri menetelmän käyttäminen. Esimerkiksi käsityksiä voitaisiin kartoittaa haastattelulla ennen kuin tutkittavalle annettaisiin tiedonhakutehtävä, minkä jälkeen häneltä kysyttäisiin siihen liittyviä kokemuksia.

7. LÄHTEET

Alexa - Wikipedia.org: <http://www.alex.com/siteinfo/wikipedia.org> (käytetty 30.6.2013).

Bragues, G. (2009). *Wiki-philosophizing in a marketplace of ideas: Evaluating Wikipedia's entries on seven great minds*. MediaTropes eJournal 2 (1), 117-158.

Encyclopaedia Britannica Inc. (2006). *Fatally flawed - Refuting the recent study on encyclopedic accuracy by the journal Nature*. Saatavilla:
http://corporate.britannica.com/britannica_nature_response.pdf (käytetty: 6.7.2013).

Giles, J. (2005). *Internet encyclopaedias go head to head*. Nature 438 (7070), 900-1.

Head, A.J, & Eisenberg, M.B. (2010). *How today's college students use Wikipedia for course-related research*. First Monday, 15(3). Saatavilla:
<http://journals.uic.edu/ojs/index.php/fm/article/view/2830/2476> (käytetty: 15.07.2013).

Holman Rector, L. (2007). *Comparison of Wikipedia and other encyclopedias for accuracy, breadth and depth in historical articles*. Reference Services Review 36 (1), 7-22.

Knight, S. & Burn, J. (2005). *Developing a framework for assessing information quality on the World Wide Web*. Informing Science Journal, 8, 159-172.

Lim, S. (2009). *How and why do college students use Wikipedia?* Journal of American Society for Information Science and Technology 60(11), 2189-2202.

Luyt, B., Zainal, C.Z.B.C., Mayo, O.V.P. & Yun, T.S. (2008). *Young people's perceptions and usage of Wikipedia*. Information Research, 13(4). Saatavilla: <http://InformationR.net/ir/13-4/paper377.html> (käytetty 15.07.2013).

Magnus, P.D. (2006). *Epistemology and the Wikipedia*. Paper presented at the North American Computing and Philosophy Conference, Troy, New York 2006.

Miller, H. (1996). *The multiple dimensions of information quality*. Information Systems Management, 13(2), 79-82.

Nature (2006). *Response to Encyclopaedia Britannica's accusations*. Saatavilla: http://www.nature.com/nature/britannica/eb_advert_response_final.pdf (käytetty: 6.7.2013).

Rosenzweig, R. (2006). *Can history be open source? Wikipedia and the future of the past*. Journal of American History 93 (1), 117-146.

Wang, R. & Strong, D. (1996). *Beyond accuracy: What data quality means to data consumers*. Journal of Management Information Systems, 12(4), 5-34.

Vehkalahti, K. (2008). *Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät*. Tammi, Helsinki.

Wikipedia – Academic use: http://en.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Academic_use (käytetty 14.8.2013)

Wikipedia - Wikipedia: <http://en.wikipedia.org/wiki/Wikipedia> (käytetty 30.6.2013).

8. LIITTEET

LIITE 1 Kyselylomake

WIKIPEDIA-KYSELY

Tervetuloa vastaamaan Wikipedia-kyselyyn! Kyselyllä kerätään tietoa Wikipediaan liittyvistä käsityksistä sekä kokemuksista. Vastauksia käytetään Tampereen yliopistossa tehtävässä Pro Gradu -tutkimuksessa, ja kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti. Kyselyssä on 24 kohtaa, joihin vastaaminen vie noin 5 minuuttia.

I) Taustakysymykset

- 1) Syntymävuosi
- 2) Sukupuoli
 - nainen
 - mies
- 3) Pääaine
 - Informaatiotutkimus ja interaktiivinen media
 - Matematiikka ja tilastotiede
 - Tietojenkäsittelytieteet
- 4) Arvioi miten usein käytät Wikipediaa

Useita kertoja päivässä	Päivittäin	Viikoittain
Kuukausittain	Harvemmin	En koskaan

II) Käyttötarkoitukset

- 5) Arvioi miten usein käytät Wikipediaa seuraaviin tarkoituksiin:
 - a) opiskeluun tai työhön liittyvään oppimiseen tai vastausten etsimiseen

Useita kertoja päivässä	Päivittäin	Viikoittain
Kuukausittain	Harvemmin	En koskaan

- b) vapaa-ajan harrastuksiin tai kiinnostuksenkohteisiin liittyvään oppimiseen tai vastausten etsimiseen

	Useita kertoja päivässä Kuukausittain	Päivittäin Harvemmin	Viikoittain En koskaan
c) ajanvietteenä ilman tavoitetta oppia tai saada vastauksia (esim. selailu hovin vuoksi)	Useita kertoja päivässä Kuukausittain	Päivittäin Harvemmin	Viikoittain En koskaan

III) Käsitykset

Vastaa oman MIELIPITEESI mukaisesti miten usein tai harvoin seuraavat Wikipediaa koskevat väittämät pitävät paikkansa.

7) Wikipedia-artikkelien tiedot pitävät paikkansa.

Aina	Usein	Toisinaan	Harvoin	Ei koskaan
------	-------	-----------	---------	------------

8) Wikipedia-artikkelien tiedot ovat ajan tasalla.

Aina	Usein	Toisinaan	Harvoin	Ei koskaan
------	-------	-----------	---------	------------

9) Wikipedia-artikkelit käsittelevät aihettaan kattavasti.

Aina	Usein	Toisinaan	Harvoin	Ei koskaan
------	-------	-----------	---------	------------

10) Wikipedia-artikkelit on kirjoitettu aiheeseen keskittyen.

Aina	Usein	Toisinaan	Harvoin	Ei koskaan
------	-------	-----------	---------	------------

11) Wikipediasta löytyy hyödyllisiä artikkeleita.

Aina	Usein	Toisinaan	Harvoin	Ei koskaan
------	-------	-----------	---------	------------

12) Wikipedia-artikkelit käsittelevät aihettaan puolueettomasti.

Aina	Usein	Toisinaan	Harvoin	Ei koskaan
------	-------	-----------	---------	------------

13) Wikipediasta löytyy vastaus kysymykseen tai ongelmaan.

Aina	Usein	Toisinaan	Harvoin	Ei koskaan
------	-------	-----------	---------	------------

14) Wikipedia-artikkelit on kirjoitettu selkeästi.

Aina	Usein	Toisinaan	Harvoin	Ei koskaan
------	-------	-----------	---------	------------

15) Wikipedia-artikkelit sisältävät riittävästi lähdeviitteitä.

Aina Usein Toisinaan Harvoin Ei koskaan

IV) Kokemukset

Muistele Wikipedian käyttöäsi ja vastaa KOKEMUKSIESI perusteella, miten usein väittämä pitää paikkansa sinun kohdallasi.

16) Lukemani Wikipedia-artikkelit ovat vaikuttaneet paikkansapitäviltä.

Todella usein Usein Toisinaan
Harvoin Todella harvoin

17) Lukemani Wikipedia-artikkelit ovat vaikuttaneet ajantasaisilta.

Todella usein Usein Toisinaan
Harvoin Todella harvoin

18) Lukemani Wikipedia-artikkelit ovat käsitelleet aihettaan kattavasti.

Todella usein Usein Toisinaan
Harvoin Todella harvoin

19) Lukemani Wikipedia-artikkelit on kirjoitettu aiheeseen keskittyen.

Todella usein Usein Toisinaan
Harvoin Todella harvoin

20) Olen löytänyt Wikipediasta artikkeleita etsimästäni aiheesta.

Todella usein Usein Toisinaan
Harvoin Todella harvoin

21) Lukemani Wikipedia-artikkelit ovat käsitelleet aihettaan puolueettomasti.

Todella usein Usein Toisinaan
Harvoin Todella harvoin

22) Olen löytänyt Wikipediasta vastauksen kysymykseeni tai ongelmaani.

Todella usein Usein Toisinaan
Harvoin Todella harvoin

23) Lukemani Wikipedia-artikkelit ovat olleet selkeästi kirjoitettuja.

Todella usein Usein Toisinaan

Harvoin Todella harvoin

24) Lukemani Wikipedia-artikkelit ovat sisältäneet riittävästi lähdeviitteitä.

Todella usein Usein Toisinaan
Harvoin Todella harvoin

Kiitos osallistumisestasi Wikipedia-kyselyyn! Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti eikä tietoja anneta ulkopuolisten käyttöön.